

KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA
A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA

COR ORANS

APLIKAČNÁ INŠTRUKCIA K APOŠTOLSKEJ KONŠTITÚCII
VULTUM DEI QUAERERE
O ŽENSKOM KONTEMPLATÍVnom ŽIVOTE

ÚVOD

Ženský kontemplatívny život bol v Cirkvi a pre Cirkev vždy modliacim sa srdcom, ochrancom a zachovávateľom nezištnosti a bohatej apoštolskej plodnosti. Bol vždy viditeľným svedectvom tajomnej a mnohorakej svätosti, ktoré prináša do Kristovej Cirkvi vzácne ovocie milosti a milosrdenstva ^[1].

S pohľadom upretým na túto osobitnú formu nasledovania Krista pápež Pius XII. dňa 21. novembra 1950 zverejnil apoštolskú konštitúciu *Sponsa Christi Ecclesia* ^[2] o ženskom mníšskom živote. V tomto dokumente Rímsky veľkňaz uznal plnohodnotnú autonómiu ženských mníšskych kláštorov ^[3] a podporil vznik federácií, ^[4] ktoré by - ako štruktúry spoločenstva – umožnili prekonať izolovanosť kláštorov, pomohli by zachovať spoločnú charizmu a napomáhali by k spolupráci v rôznych formách vzájomnej pomoci, pričom poskytol aj smernice pre prispôbenú obnovu (*accommodata renovatio*) ^[5] tzv. inštitútu mníšok, hlavne pokiaľ ide o klauzúru ^[6]. V skutočnosti pápež Pius XII. anticipoval pre ženské kláštory to, čo Druhý vatikánsky koncil neskôr požadoval od všetkých ostatných rehoľných inštitútov ^[7].

Ako pripomenul ten istý pápež Pius XII. na začiatku apoštolskej konštitúcie – ktorá ako historický predslov načrtáva hlavné charakteristiky rôznych fáz ženského zasväteného života v Cirkvi ^[8] –, úmysly a projekty zakladateľov, schválené cirkevnou autoritou, obohatili v priebehu stáročí samotnú Cirkev, Kristovu nevestu, a obdarovali ju mnohými charizmami, pričom vytvorili rozličné formy kontemplatívneho života v rôznych mníšskych tradíciách a rozmanitých charizmatických rodinách ^[9].

Osobitosť dokumentu, ktorý sa zaoberal disciplínou a predpismi platnými pre inštitúty mníšok, autonómiou kláštorov a federáciami autonómnych kláštorov, zaručila dlhú životnosť apoštolskej konštitúcie *Sponsa Christi Ecclesia*, ktorá ostala v platnosti aj po Druhom vatikánskom koncile a po ostatnom vydaní *Kódexu kánonického práva* až dodnes.

Pápež František dňa 29. júna 2016 vydal apoštolskú konštitúciu *Vultum Dei quaerere* s cieľom pomôcť kontemplatívnym mníškam dosiahnuť vlastný cieľ ich osobitného povolania; a tým ich vyzval k uvažovaniu a rozlišovaniu v presne stanovených témach^[10] súvisiacich so zasväteným životom vo všeobecnosti a s mníšskou tradíciou zvlášť. Svätý Otec však nemienil zrušiť konštitúciu *Sponsa Christi Ecclesia*, a tak jej platnosť bola zrušená len v niektorých jej bodoch^[11]. Z toho vyplýva, že oba pápežské dokumenty sa majú pokladať za platné právne predpisy pre kláštory mníšok a je potrebné ich vykladať v jednotnacej perspektíve.

Pápež František, vychádzajúc z učenia Pia XII. a Druhého vatikánskeho koncilu, chcel skrze konštitúciu *Vultum Dei quaerere* zrekapitulovať intenzívnu a plodnú cestu samotnej Cirkvi za posledné desaťročia vo svetle učenia Druhého vatikánskeho koncilu, reflektujúc zmenené spoločensko-kultúrne podmienky^[12], pričom znovu zdôraznil, že „*ženský kontemplatívny život bol v Cirkvi a pre Cirkev vždy modliacim sa srdcom, ochrancom a zachovávateľom nezištnosti a bohatej apoštolskej plodnosti a viditeľným svedectvom tajomnej a mnohorakej svätosti*“^[13].

Preto vzhľadom na to, že inštitúty úplne oddané kontemplácii majú vždy vynikajúce miesto v mystickom Kristovom tele, „*akokoľvek naliehavá by bola potreba činného apoštolátu, členov týchto inštitútov nemožno povolávať, aby poskytovali výpomoc v rozličných pastoračných službách*“^[14].

Z poverenia Svätého Otca^[15] Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života vypracovala túto inštrukciu, ktorou sa aplikuje apoštolská konštitúcia *Vultum Dei quaerere*, daná „*Cirkvi s osobitným zreteľom na kláštory latinského obradu*“^[16]. Cieľom tejto inštrukcie je objasniť právne predpisy tak, že ich vysvetlí a určí postupy ich uplatňovania^[17].

VŠEOBECNÉ PREDPISY

1. V súlade s právom pod pojmom *mníšky* sa chápu nielen rehoľníčky so slávnostnými sľubmi, ale aj tie, ktoré v kláštorech skladajú jednoduché sľuby, či už doživotné alebo dočasné. Spomedzi žien zasvätených Bohu rehoľnými sľubmi Cirkev len mníškam určuje povinnosť verejnej modlitby, ktorú v jej mene mníšky prednášajú Bohu ako modliace sa spoločenstvo v Božskom oficiu, slávenom v chóre.

2. Legitímny pojem mníšky nie je v protiklade 1) s jednoduchými sľubmi, právoplatne zloženými v kláštorech; 2) s apoštolským dielom súvisiacim s kontemplatívnym životom prostredníctvom inštitúcií schválených a potvrdených Svätou stolicou pre niektoré rády, alebo prostredníctvom právoplatných predpisov alebo povolení Svätej stolice pre niektoré kláštory.

3. Všetky kláštory, kde sa skladajú len jednoduché sľuby, môžu požiadať Svätú Stolicu o znovuzavedenie slávnostných sľubov.

4. Osobitnou formou rehoľného života, podľa ktorej majú mníšky verne žiť v súlade s charizmou daného inštitútu a ku ktorej boli povolane Cirkvou, je kánonický kontemplatívny život. Pojmom *kánonický kontemplatívny život* sa nemyslí vnútorný a teologálny život, ku ktorému sú pozvaní všetci veriaci na základe svojho krstu, ale vonkajší život podľa rehoľnej disciplíny. Prostredníctvom zbožných úkonov, modlitby a umŕtvovania, ako aj skrze každodennú prácu mníšok je tento život tak zameraný na vnútornú kontempláciu, že celá existencia a všetky činnosti môžu a majú byť jednoducho a účinne presiaknuté túžbou po nej.

5. V tejto inštrukcii sa termínom *Svätá stolica* chápe Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života.

6. Názov *kláštor sui iuris* značí rehoľný dom ženského mníšskeho spoločenstva, ktorý spĺňa požiadavky na skutočnú autonómiu života,

bol právoplatne zriadený Svätou stolicou a má právnu autonómiu v súlade s právom.

7. Názov *federácia kláštorov* znamená štruktúru spoločenstva medzi viacerými autonómnymi klášťormi toho istého inštitútu, bola zriadená Svätou stolicou, ktorá schvaľuje jej stanovy, aby zdieľaním tej istej charizmy klášťory spojené do federácie nezostali izolované a lepšie rozvíjali rehoľnú observanciu a kontemplatívny život.

8. Názov *združenie (asociácia) kláštorov* znamená štruktúru spoločenstva medzi viacerými autonómnymi klášťormi toho istého inštitútu, bolo zriadené Svätou stolicou, aby tak v rámci zdieľania rovnakej charizmy mohli združené (asociované) klášťory vzájomne spolupracovať podľa stanov schválených Svätou stolicou.

9. Názov *konferencia kláštorov* znamená štruktúru spoločenstva medzi viacerými autonómnymi klášťormi rôznych inštitútov, prítomných v tom istom regióne, bola zriadená Svätou stolicou, ktorá schvaľuje jej stanovy, s cieľom rozvíjať kontemplatívny život a podporovať spoluprácu medzi klášťormi v špecifických geografických a jazykových kontextoch.

10. Názov *konfederácia* znamená štruktúru prepojenia medzi federáciami kláštorov, bola zriadená Svätou stolicou, ktorá schvaľuje jej stanovy, s cieľom študovať témy súvisiace s kontemplatívnym životom v súvislosti s tou istou charizmou a poskytnúť jednotnú orientáciu a koordináciu činnosti jednotlivých federácií ^[18].

11. Pojem *medzinárodná komisia* značí centrálny orgán služby a štúdia v prospech mníšok jedného inštitútu, ktorý bol zriadený alebo uznaný Svätou stolicou, ktorá schvaľuje jej stanovy, s cieľom študovať témy týkajúce sa kontemplatívneho života v súvislosti s danou charizmou ^[19].

12. Pojmom *mníšska kongregácia* sa chápe riadiaca štruktúra, zriadená Svätou stolicou, medzi viacerými autonómnymi klášťormi toho istého inštitútu, pod vedením predsedníčky, ktorá je v súlade s právom vyššou

predstavenou ^[20], a tiež pod vedením generálnej kapituly, ktorá v rámci mníšskej kongregácie predstavuje najvyššiu autoritu v súlade s konštitúciami schválenými Svätou stolicou.

13. Pokyny uvedené v tejto inštrukcii pre *federáciu kláštorov* platia rovnako aj pre *združenie (asociáciu) kláštorov* a pre *konferenciu kláštorov*, s prihliadnutím na ich osobitnú povahu a na ich Svätou stolicou schválené stanovky.

14. Pokyny uvedené v tejto inštrukcii pre federáciu kláštorov platia vo všetkom v tom, v čom sa zhodujú (*congrua congruis referendo*) pre ženskú mníšsku kongregáciu, pokiaľ univerzálne alebo vlastné právo nestanovuje inak, resp. pokiaľ nevyplýva inak z kontextu či z povahy vecí.

PRVÁ KAPITOLA - AUTONÓMNY KLÁŠTOR

15. Kláštor *sui iuris* je rehoľný dom s právnou autonómiou: jeho predstavená je vyššia predstavená ^[21], jeho komunita je trvale zriadená čo do počtu a kvality členov; je miestom právne ustanoveného noviciátu a formácie, je verejnou právnickou osobou a jeho majetok je cirkevným majetkom.

16. Cirkev priznáva každému kláštoru *sui iuris* primeranú právnú autonómiu jeho života a riadenia. Takto sa môže komunita mníšok riadiť svojou vlastnou disciplínou, zachovávať svoj charakter a chrániť svoju identitu ^[22].

17. Autonómia kláštora podporuje stabilitu života a vnútornú jednotu každej komunity tým, že zabezpečuje podmienky pre život mníšok podľa ducha a povahy inštitútu, ku ktorému patria ^[23].

18. Aby kláštor mníšok mohol nadobudnúť právnú autonómiu, musí spĺňať predpoklad skutočnej samostatnosti života, t. j. mať schopnosť riadiť život v kláštore vo všetkých jeho rozmeroch (povolanie, formácia, riadenie, vzťahy, liturgia, ekonómia...). V takomto prípade je autonómny kláštor živý a vitálny ^[24].

19. Pri zriaďovaní kláštora mníšok, podobne ako pri každom rehoľnom dome, treba mať na mysli prospech Cirkvi a inštitútu ^[25].

I. Založenie (Fundácia)

20. Vzhľadom na čl. 39 tejto inštrukcie nový kláštor mníšok môže založiť jednotlivý už existujúci kláštor alebo federácia, a to v súlade s rozhodnutiami zhromaždenia federácie.

21. Založenie zo strany jednotlivého kláštora musí byť prejavom zrelosti komunity živého a vitálneho autonómneho kláštora, ktorý

vytvára novú komunitu schopnú svedčiť o prvenstve Boha podľa ducha a povahy inštitútu, ku ktorému patrí.

22. Založenie zo strany federácie musí byť prejavom spoločenstva medzi kláštormi a má vyjadrovať vôľu šíriť kontemplatívny život najmä v miestnych cirkvách, v ktorých takáto forma života absentuje.

23. Pri rozlišovaní o založení nového kláštora zo strany jednotlivého kláštora predstavenej zakladajúceho kláštora pomáhajú predsedníčka federácie a rehoľný asistent. Rozlišovanie o založení nového kláštora zo strany federácie prebieha v rámci zhromaždenia federácie.

24. Založenie kláštora mníšok musí byť predmetom rozumného zváženia, najmä v prípade založenia zo strany jednotlivého kláštora, aby sa zakladajúca komunita príliš neoslabila. Okrem toho treba dôkladne zvažovať výber miesta, pretože takáto voľba vyžaduje odlišnú a zvláštnu formu prípravy založenia a členiek budúcej komunity.

25. Pri výbere krajiny, kde sa uvažuje o založení kláštora, treba zistiť, či tam je mníšsky život už prítomný, a takisto získať všetky potrebné a užitočné informácie, najmä o prítomnosti a vitalite Katolíckej cirkvi, o povolaniach k zasvätenému životu, o náboženskom povedomí obyvateľov a o možnostiach budúcich povolaní pre nový kláštor.

26. Pri výbere miesta založenia kláštora treba zabezpečiť nutné podmienky na to, aby mali mníšky možnosti dôstojnej obživy, aby mohli viesť riadny kontemplatívny život v kláštore ^[26] a rozvíjať vzťahy medzi kláštormi.

27. Pri výbere miesta založenia kláštora treba dávať zvláštny pozor na potreby sviatostného a duchovného života nového kláštora. Pre nedostatok duchovenstva v niektorých miestnych cirkvách nie je vždy možné zabezpečiť kňaza, ktorý má dostatočné schopnosti a duchovnú citlivosť na to, aby sprevádzal kláštornú komunitu mníšok.

28. Pri výbere miesta založenia kláštora sa treba dostatočne venovať tiež aspektu odlúčenia od sveta, a to so zreteľom na verejné svedectvo, ktoré mníšky vydávajú Kristovi a Cirkvi kontemplatívnym životom podľa povahy a cieľov príslušného inštitútu, ku ktorému patria ^[27], zachovávaním klauzúry určenej právom ^[28].

29. Kláštor mníšok je založený na základe rozhodnutia kapituly komunity autonómneho kláštora alebo na základe rozhodnutia zhromaždenia federácie a vyslaním najmenej piatich mníšok, z ktorých aspoň tri sú so slávnostnými sľubmi, po predchádzajúcom písomnom súhlase diecézneho biskupa ^[29] a so schválením Svätej stolice.

30. Takto založený kláštor nemá žiadnu autonómiu, ale až do okamihu kánonického zriadenia kláštora *sui iuris* je úplne závislý od zakladajúceho kláštora alebo od federácie.

31. Miestnou predstavenou nového kláštora je mníška so slávnostnými sľubmi, ktorá je schopná vykonávať službu autority. Je menovaná vyššou predstavenou zakladajúceho kláštora alebo predsedníčkou federácie, podľa predpisov vlastného práva.

32. Mníšky novozaloženého kláštora, ktoré musia písomne vyjadriť slobodný súhlas s týmto zámerom, si ponechávajú kapitulárne práva vo vlastnom kláštore, ale ich výkon je pozastavený až do okamihu (kánonického) zriadenia nového kláštora.

33. Vyššia predstavená zakladajúceho kláštora alebo predsedníčka federácie môže požiadať Svätú stolicu o to, aby novozaložený kláštor bol ustanovený ako miesto noviciátu, ak je v komunite najmenej päť mníšok so slávnostnými sľubmi a ak je zabezpečená prítomnosť mníšky so slávnostnými sľubmi, ktorá bude plniť úlohu magistry noviciek. Táto je právoplatne vymenovaná vyššou predstavenou zakladajúceho kláštora alebo predsedníčkou federácie.

34. Ak je založenie dielom jedného kláštora, do okamihu zriadenia autonómneho kláštora kandidátky sú prijímané do noviciátu, novicky

pripustené k dočasným sľubom a sestry s dočasnou profesiou k slávnostným sľubom vyššou predstavenou zakladajúceho kláštora, podľa predpisov univerzálneho a vlastného práva.

35. Ak je založenie dielom federácie, do okamihu zriadenia autonómneho kláštora kandidátky sú prijímané do noviciátu, novicky pripustené k dočasným sľubom a sestry s dočasnou profesiou k slávnostným sľubom predsedníčkou federácie so súhlasom rady federácie a po predchádzajúcej konzultácii s miestnou predstavenou a komunitou novozaloženého kláštora, podľa predpisov univerzálneho práva a stanov federácie.

36. Novozaložená komunita nemá konventnú kapitolu, ale len miestnu kapitolu a až do chvíle zriadenia autonómneho kláštora budú sľuby skladané pre zakladajúci kláštor alebo pre iný kláštor podľa rozhodnutia predsedníčky federácie od chvíle založenia kláštora zo strany federácie – a to vždy s prihliadaním na budúce zriadenie nového autonómneho kláštora.

37. Ak je založenie ustanovené ako miesto noviciátu, musí byť aj miestom formácie profesiiek s dočasnými sľubmi. Preto je nutné zabezpečiť prítomnosť mníšky so slávnostnými sľubmi, ktorá je právoplatne menovaná vyššou predstavenou zakladajúceho kláštora alebo predsedníčkou federácie, aby plnila úlohu formátorky.

38. Stanovuje sa, aby obdobie medzi založením a zriadením kláštora mníšok bolo maximálne pätnásť rokov. Po uplynutí tejto doby Svätá stolica, po konzultácii s predstavenou zakladajúceho kláštora, predsedníčkou federácie, rehoľným asistentom a príslušným ordinárom, zváži, či je reálna nádej na rozvoj založenia tak, aby viedol ku kánonickému zriadeniu kláštora, alebo nariadi ukončenie procesu zriaďovania podľa predpisov práva.

II. Kánonické zriadenie

39. Kláštor mníšok je zriadený ako kláštor *sui iuris* na základe žiadosti komunity zakladajúceho kláštora alebo z rozhodnutia rady federácie so súhlasom Svätej stolice^[30], ak spĺňa nasledujúce podmienky:

a) komunita vydáva dobré svedectvo o sesterskom živote s „*potrebnou vitalitou v prežívaní a odovzdávaní charizmy*“^[31], pozostáva aspoň z ôsmich mníšok so slávnostnými sľubmi, „*pritom treba dbať na to, aby väčšina z nich nebola v pokročilom veku*“^[32];

b) okrem počtu sa požadujú osobitné schopnosti niektorých mníšok komunity, ktoré musia vziať na seba: ako predstavená službu autority; ako formátorka začiatočnú formáciu kandidátok; ako ekonómka správu majetku kláštora;

c) priestory zodpovedajúce životnému štýlu komunity tak, aby mníšky mali zaistenú možnosť viesť riadny kontemplatívny život podľa povahy a ducha inštitútu, do ktorého patria;

d) také ekonomické pomery, ktoré zabezpečia samostatnosť komunity, pokiaľ ide o každodenné potreby.

Tieto kritériá treba brať do úvahy vcelku a z hľadiska ich spoločnej vízie^[33].

40. Svätá stolica má konečné slovo, pokiaľ ide o hodnotenie plnenia týchto požiadaviek, po dôkladnom zvážení žiadosti podanej vyššou predstavenou zakladajúceho kláštora alebo predsedníčkou federácie a po získaní ďalších informácií.

41. K zriaďovaniu kláštora sa nesmie pristúpiť, ak nemožno rozumne usúdiť, že bude primerane postarané o potreby komunity,^[34] a ak nie je istota ohľadom stability kláštora.

42. Vzhľadom na jedinečnosť apoštolátu kontemplatívnych komunít, spočívajúceho vo svedectve zasväteného života, v ktorom sestry žijú

oddané Kristovi a Cirkvi, a vzhľadom na ich osobitné miesto v rámci mystického Kristovho tela, mníšky nemôžu byť žiadané, aby pomáhali v pastoračnej činnosti a ani nesmú prijať takéto požiadavky.

43. Autonómia života je stálym predpokladom udržania si právnej samostatnosti, čo musí byť predmetom pravidelného overovania zo strany predsedníčky federácie^[35]. Ak podľa jej úsudku v kláštore chýba autonómia života, je povinná informovať o tom Svätú stolicu vzhľadom na ustanovenie komisie *ad hoc*^[36].

44. Autonómny kláštor riadi vyššia predstavená, ustanovená podľa predpisov vlastného práva.

45. Keď v autonómnom kláštore počet mníšok so slávnostnými sľubmi klesne na päť, komunita tohto kláštora stráca právo zvoliť si vlastnú predstavenú. V takomto prípade je predsedníčka federácie povinná informovať Svätú stolicu vzhľadom na ustanovenie komisie *ad hoc*^[37]. Osoba, ktorá má právo predsedáť volebnej kapitule, po predchádzajúcom súhlase Svätej stolice a po vypočutí mienky každej členky komunity osobitne, menuje predstavenú – administrátorku.

46. Autonómny kláštor v súlade s predpismi univerzálneho aj vlastného práva je spôsobilý nadobúdať, vlastníť, spravovať a scudzovať dočasné dobrá^[38].

47. Majetok autonómneho kláštora spravuje mníška so slávnostnými sľubmi, ktorá vykonáva službu ekonómky. Je vymenovaná podľa predpisov vlastného práva a nie je vyššou predstavenou kláštora^[39].

48. Komunita kláštora považuje svoj majetok za dary od Boha získané od dobrodincov a prostredníctvom práce komunity, za nutné a užitočné prostriedky na dosiahnutie vlastných cieľov inštitútu, a to vždy v súlade s požiadavkami evanjeliovej rady chudoby, prijatej verejne zloženým sľubom.

49. Za mimoriadne úkony správy majetku sa považujú tie činnosti, ktoré presahujú rámec bežných nákladov na chod a prácu komunity a na bežnú údržbu objektov kláštora.

50. V rámci riadneho spravovania kláštora platne nakladajú s financiami a robia administratívne úkony vyššia predstavená a ekonómka, a to v rozsahu ich poverenia.

51. Pokiaľ ide o mimoriadne výdavky a mimoriadne administratívne úkony, je potrebný súhlas rady kláštora a konventnej kapituly podľa výšky výdavkov, stanovených vlastným právom.

52. Na základe výnimky z kán. 638, §4 CIC, pokiaľ ide o platnosť prevodu majetku alebo inej transakcie, ktorá by mohla zhoršiť majetkový stav kláštora, je potrebné mať písomné povolenie vyššej predstavenej so súhlasom rady alebo konventnej kapituly podľa hodnoty predaja či inej transakcie a tiež mienku predsedníčky federácie^[40].

53. Ak ide o transakciu alebo predaj, ktorých výška presahuje sumu stanovenú Svätou stolicou pre daný región, alebo ich predmetom sú votívne dary darované Cirkvi alebo predmety cenné pre svoju historickú či umeleckú hodnotu, navyše sa vyžaduje aj súhlas Svätej stolice.

III. Pričlenenie (afiliácia)

54. Pričlenenie je zvláštnou formou pomoci, ktorú Svätá stolica ustanovuje vo zvláštnych prípadoch v prospech komunity kláštora *sui iuris*, ktorá má autonómiu len zdanlivú, v skutočnosti však veľmi neistú alebo nijakú.

55. Pričlenenie je pomoc právneho rázu, ktorá zväži, či neschopnosť viesť život autonómneho kláštora vo všetkých jeho rozmeroch je len

dočasným javom alebo má už nezvratný charakter. Pričlenenému kláštora má pomôcť prekonať ťažkosti, alebo poskytnúť potrebnú pomoc pri jeho rušení.

56. V týchto prípadoch Svätá stolica zvažuje, či je potrebné ustanoviť komisiu *ad hoc*, ktorých členmi sú ordinár, predsedníčka federácie, federálny asistent a vyššia predstavená kláštora ^[41].

57. Pričlenením Svätá stolica odoberá *status* autonómneho kláštora a robí ho *donec aliter provideatur* (pokiaľ sa nestanoví inak) domom závislým od iného autonómneho kláštora toho istého inštitútu alebo federácie, podľa rozhodnutí tejto inštrukcie a ďalších prípadných smerníc, vydaných v tejto veci Svätou stolicou.

58. Vyššia predstavená pričleňujúceho autonómneho kláštora alebo predsedníčka federácie sa stáva vyššou predstavenou pričleňovaného kláštora.

59. Miestnou predstavenou pričleneného kláštora je mníška so slávnostnými sľubmi, ktorá je vymenovaná *ad nutum* (môže byť kedykoľvek odvolaná tým, kto ju menuje, bez uvedenia dôvodu) vyššou predstavenou autonómneho kláštora alebo predsedníčkou federácie ^[42], so súhlasom príslušnej rady a po vypočutí mienky mníšok pričleneného kláštora. Miestna predstavená je štatutárnym orgánom pričleneného kláštora.

60. Pričlenený kláštor môže prijať kandidátky, ale noviciát a počiatočná formácia musia prebiehať v pričleňujúcom kláštore alebo v inom kláštore, ktorý určí federácia.

61. Kandidátky pričleneného kláštora sú prijaté do noviciátu, novicky pripustené k dočasným sľubom a dočasné mníšky k slávnostným sľubom rozhodnutím vyššej predstavenej pričleňujúceho kláštora, a to po vypočutí mienky komunity pričleneného kláštora a so súhlasom konventnej kapituly pričleňujúceho kláštora, alebo rozhodnutím predsedníčky federácie so súhlasom jej rady.

62. Sľuby budú skladané pre pričlenený kláštor.

63. Počas doby pričlenenia je hospodárenie oboch kláštorov vedené oddelene.

64. V pričlenenom kláštore je pozastavené konanie konventných kapitúl, ale sa dovoľuje prípadné zvolanie miestnych kapitúl.

IV. Premiestnenie (translácia)

65. Pojem premiestnenie označuje presun mnišskej komunity zo svojho sídla na iné miesto z opodstatnených dôvodov, a to bez toho, aby sa menil právny *stav* kláštora, zloženie komunity či obsadenie rôznych úradov.

66. Na realizáciu premiestnenia je nutné:

- rozhodnutie konventnej kapituly kláštora, prijaté dvojtretinovou väčšinou hlasov;
- včasné upovedomenie biskupa diecézy, kde sa nachádza kláštor, ktorý má byť zanechaný;
- predchádzajúci písomný súhlas biskupa diecézy, kde sa komunita mníšok presťahuje;
- predloženie žiadosti o premiestnenie Svätej stolici so záväzkom zachovať predpisy kánonického a civilného práva pri presune majetku vo vlastníctve komunity kláštora.

V. Zrušenie (soppressione)

67. Pričlenenie môže byť príležitosťou obnovy a nového začiatku v prípade, že je autonómia života čiastočne obmedzená. Ak je však nepriaznivý stav nezvratný, musí sa prijať bolestné, ale nevyhnutné riešenie v podobe zrušenia kláštora.

68. Kláštor mníšok, ktorý nedokáže v súlade so svojou kontemplatívnou povahou a cieľmi inštitútu vydávať zvláštne verejné svedectvo Kristovi a Cirkvi ako jeho Neveste, musí byť zrušený, a to s prihliadnutím na prospech Cirkvi a inštitútu, ktorému daný kláštor patrí.

69. V takých prípadoch Svätá stolica zväži ustanovenie komisie *ad hoc*, ktorej členmi sú ordinár, predsedníčka federácie, federálny asistent a vyššia predstavená kláštora ^[43].

70. Pokiaľ ide o kritériá, ktoré môžu ovplyvniť rozhodnutie o zrušení kláštora, po preskúmaní všetkých okolností, treba brať do úvahy vcelku nasledujúce aspekty: počet mníšok; pokročilý vek väčšiny mníšok; reálna schopnosť riadenia a formácie; dlhodobý nedostatok kandidátok; nedostatočná vitalita v žití a v zdieľaní charizmy v dynamickej vernosti ^[44].

71. Kláštor mníšok môže zrušiť výlučne Svätá stolica po predchádzajúcom získaní mienky diecézneho biskupa ^[45] a, ak je to vhodné, po vypočutí mienky predsedníčky federácie, rehoľného asistenta a rehoľného ordinára, ak ide o kláštor pridružený (asociovaný) podľa kán. 614 CIC.

72. So zreteľom na vôľu zakladateľov a darcov majetok zrušeného kláštora ostáva pozostalým mníškam a v primeranom pomere pripadá kláštorom, ktoré tieto mníšky prijímajú, pokiaľ Svätá stolica nerozhodne inak ^[46]. Svätá stolica môže v jednotlivých prípadoch určiť časť majetku, ktorý má byť venovaný na charitatívne diela, miestnej cirkvi, kde sa kláštor nachádza, federácii a do *Fondu pre mníšky*.

73. V prípade zrušenia kláštora, ktorý úplne zanikol, keď už nie sú žiadne žijúce mníšky, pokiaľ Svätá stolica nerozhodne inak ^[47], majetok zrušeného kláštora je v zmysle kánonického a civilného práva prevedený na príslušnú vyššiu právnickú osobu, t.j. na federáciu kláštorov alebo na inú jej na roveň postavenú štruktúru spoločenstva medzi kláštorami alebo na ženskú mníšsku kongregáciu.

VI. Cirkevný dohľad nad kláštorom

74. Každý štruktúre spoločenstva alebo riadenia, akú môžu ženské kláštory vytvárať, je zaručený nevyhnutný a oprávnený dohľad, ktorý spočíva hlavne – ale nielen – v riadnej vizitácii zo strany vonkajšej autority.

75. Podľa predpisov univerzálneho a vlastného práva službu dohľadu vykonáva:

1. predsedníčka ženskej mníšskej kongregácie nad komunitami združených kláštorov;

2. príslušný vyšší predstavený mužského inštitútu, ktorý sa nazýva rehoľným ordinárom, nad komunitou kláštora mníšok, právne pridruženého podľa predpisov práva^[48];

3. diecézny biskup nad komunitami kláštorov, ktoré boli zverené jeho osobitnému dohľadu podľa predpisov práva^[49] a ktoré sa nachádzajú v jeho miestnej cirkvi.

76. Nad každým ženským kláštorom vykonáva dohľad výlučne jedna autorita, keďže v *Kódexe kanonického práva* už nie je režim súbežnej a kumulatívnej „*dvojitej závislosti*“, t.j. zo strany biskupa a vyššieho predstaveného, ako to bolo v rôznych kánonoch *Kódexu kanonického práva* z roku 1917.

77. Pokiaľ ide o kláštory mníšok, ktoré sú združené v mníšskej kongregácii, konkrétny rozsah a spôsob vykonávania dohľadu je daný konštitúciami ženskej mníšskej kongregácie, ktoré boli schválené Svätou stolicou.

78. Pokiaľ ide o právne pridružené kláštory mníšok, konkrétny rozsah a spôsob dohľadu zo strany rehoľného ordinára je daný vlastnými rehoľnými konštitúciami, ktoré boli schválené Svätou stolicou. V nich sa stanovujú práva a povinnosti pridružujúceho vyššieho predstaveného

a pridruženého ženského kláštora podľa vlastnej spirituality a vlastných tradícií.

79. V rámci možnosti sa podporuje právne pridruženie kláštorov mníchov k zodpovedajúcemu mužskému rádu^[50] s cieľom chrániť identitu charismatickej rodiny.

80. Združené kláštory a pridružené kláštory zostávajú však právne viazané k diecéznemu biskupovi v súlade s univerzálnym právom a podľa ustanovenia čl. 83 tejto inštrukcie.

81. Pokiaľ ide o ženské kláštory, ktoré sú pod zvláštnym dohľadom diecézneho biskupa, ten prebieha vo vzťahu ku komunite kláštora hlavne v prípadoch stanovených univerzálnym právom, keď diecézny biskup:

a) predsedá konventnej kapitule pri voľbe vyššej predstavenej^[51];

b) koná riadnu vizitáciu kláštora, a to aj pokiaľ ide o vnútornú disciplínu^[52], a s prihliadnutím na ustanovenia tejto inštrukcie;

c) ako miestny ordinár preveruje ročnú správu o hospodárení kláštora^[53],

d) na základe výnimky z kán. 638, §4 CIC ako miestny ordinár udeľuje písomný súhlas s mimoriadnymi správnymi úkonmi, ak je to ustanovené vo vlastnom práve^[54];

e) potvrdzuje indult na definitívne opustenie kláštora, ktorý vyššia predstavená udelila profeske s dočasnými sľubmi so súhlasom svojej rady^[55],

f) vydáva dekrét o prepustení mníšky, aj s dočasnými sľubmi^[56].

82. Tieto prípady, uvedené na vymedzenie rozsahu a spôsobu zvláštného dohľadu diecézneho biskupa, predstavujú základný rozsah a spôsob dohľadu rehoľného ordinára pridružujúceho inštitútu nad právne

pridruženým ženským kláštorom, a musia byť súčasťou konštitúcií pridruženého kláštora.

VII. Vzťahy medzi kláštorom a diecéznym biskupom

83. Všetky ženské kláštory, pri zachovaní vnútornej autonómie^[57] a prípadnej vonkajšej exempcie,^[58] podliehajú diecéznemu biskupovi, ktorý sa o ne pastoračne stará v nasledujúcich prípadoch:

a) komunita ženského kláštora podlieha právomoci biskupa^[59]; jeho musí rešpektovať a s úctou prijať všetko, čo sa týka verejných bohoslužieb, starostlivosti o duše^[60] a foriem apoštolátu zodpovedajúcich vlastnej povahe inštitútu^[61];

b) diecézny biskup^[62] môže sám prijať vhodné opatrenia počas pastoračnej vizitácie alebo pri iných otcovských návštevách a tiež v prípade nutnosti^[63], ak zistí nešváry a napomenutie vyššej predstavenej bolo bezvýsledné;

c) diecézny biskup sa podieľa na procese zriaďovania kláštora tak, že dáva svoj písomný súhlas ešte predtým, ako sa požiadá schválenie Apoštolskej stolice^[64];

d) diecézny biskup, ako miestny ordinár, pristupuje k vymenovaniu kaplána^[65] a, tiež ako miestny ordinár, schvaľuje riadnych spovedníkov^[66]. Pri tomto všetkom treba „brať do úvahy osobitosť vlastnej charizmy a požiadavky sesterského života v komunite“^[67];

e) diecézny biskup sa podieľa na procese zrušenia kláštora tým, že vyjadruje svoju mienku^[68];

f) na diecézneho biskupa, ako na miestneho ordinára, a na svojich predstavených sa obracia exklaustrovaná mníška, lebo im ostáva podriadená a je v ich starostlivosti^[69];

g) diecézny biskup je oprávnený zo spravodlivého dôvodu vstúpiť do klauzúry a so súhlasom vyššej predstavenej dovoliť, aby do nej vstúpili aj ďalšie osoby^[70].

84. Pokiaľ ide o združené a pridružené kláštory, vyššie uvedené body pastoračnej starostlivosti predstavujú jedinú možnú formu zásahu zo strany diecézneho biskupa, pretože je nevyhnutné zachovať práva/povinnosti predsedníčky kongregácie pre združené kláštory a práva/povinnosti rehoľného ordinára pridružujúceho inštitútu voči pridruženému kláštoru.

85. Pokiaľ ide o kláštory zverené osobitnému dohľadu diecézneho biskupa, vyššie uvedené body pastoračnej starostlivosti treba pridať k tým, ktoré stanovuje *Kódex kánonického práva* ako prejav osobitného dohľadu, uvedené v č. 81 tejto inštrukcie.

DRUHÁ KAPITOLA - FEDERÁCIA KLÁŠTOROV

I. Povaha a cieľ

86. Federácia je štruktúra spoločenstva medzi kláštorami toho istého inštitútu, zriadená Svätou stolicou s cieľom, aby kláštory, ktoré zdieľajú tú istú charizmu, nezostali izolované, ale verne ju zachovávali a navzájom si sestersky pomáhali prežívať nenahraditeľnú hodnotu spoločenstva ^[71].

87. Federáciu tvoria viaceré autonómne kláštory, ktoré sú si blízke tradíciou a duchom. Hoci nie je nutné, aby si boli blízko geograficky, v rámci možností by nemali byť od seba príliš vzdialené ^[72].

88. Výlučnú právomoc zriaďovať, suspendovať, spájať a rušiť federácie ^[73] kláštorov mníšok má Svätá stolica.

89. Svätá stolica má výlučnú právomoc pričleniť autonómny kláštor k federácii alebo umožniť prechod kláštora z jednej federácie do druhej v rámci toho istého inštitútu.

90. Vzhľadom na svoj pôvod a na autoritu, od ktorej priamo závisí a ktorou je riadená, federácia kláštorov mníšok je pápežského práva podľa predpisov kánonického práva.

91. Stanovy federácie musia byť v súlade nielen s touto inštrukciou, ale aj s povahou, zákonmi, duchom a tradíciami príslušného inštitútu.

92. Federácia podľa tejto inštrukcie a vlastných stanov, v rámci jedinečnosti svojej charizmy, podporuje kontemplatívny život v kláštoroch, zabezpečuje pomoc s počiatočnou a trvalou formáciou a rieši aj výmenu mníšok a materiálnych dobier ^[74].

93. Podľa toho, čo stanovuje apoštolská konštitúcia *Vultum Dei quaerere*, všetky kláštory od počiatku musia vstúpiť do nejakej federácie. Z osobitných, objektívnych a opodstatnených dôvodov, po hlasovaní konventnej kapituly, môže kláštor požiadať Svätú stolicu o

dišpenz od tejto povinnosti. Jeho udelenie je vyhradené výlučne Svätej stolici ^[75]. Z objektívnych a opodstatnených dôvodov, po hlasovaní konventnej kapituly, môže kláštor požiadať Svätú stolicu, aby už nebol začlenený do federácie. Svätá stolica, skôr ako dovoľí vystúpenie z federácie, je povinná vykonať primerané rozlišovanie.

94. Po kánonickom zriadení federácia žiada o právne uznanie tiež v rámci civilného práva a za svoje sídlo si zvolí jeden z kláštorov, ktorý do nej patrí.

95. Rôzne federácie toho istého inštitútu môžu, so schválením Svätej stolice, vytvoriť medzi sebou *konfederáciu* ^[76], aby zabezpečili jednotné smerovanie a koordináciu činnosti jednotlivých federácií.

96. Svätá stolica môže pre každý inštitút zriadiť alebo schváliť *medzinárodnú komisiu* s cieľom podporiť štúdiá tém týkajúcich sa kontemplatívneho života vo vzťahu k vlastnej charizme ^[77].

97. Právoplatne zriadená federácia je verejnou právnickou osobou v Cirkvi, preto má schopnosť nadobúdať, vlastniť, spravovať a scudzovať majetok, hnutel'ný aj nehnuteľný, ktorý je cirkevným majetkom podľa noriem univerzálneho i vlastného práva.

98. Pre oživenie a posilňovanie jednoty kláštorov, plniac tak jeden z cieľov federácie, sa odporúča určité zdieľanie dobier, koordinované predsedníčkou federácie.

99. Zdieľanie dobier v rámci jednej federácie sa deje prostredníctvom príspevkov, darov a pôžičiek, ktoré jednotlivé kláštory poskytujú iným kláštorom, ktoré sa nachádzajú v ekonomických problémoch, a na spoločné potreby federácie.

100. Federácia považuje majetok, ktorý vlastní, za nutné a užitočné prostriedky na dosiahnutie vlastných cieľov.

101. Každá federácia zriadi svoj ekonomický fond (federálnu pokladňu), aby mohla plniť ciele federácie. Tento fond slúži na krytie bežných výdavkov samotnej federácie a výdavkov týkajúcich sa formácie mníšok na úrovni federácie, príspevkov na životné a zdravotné potreby mníšok, údržbu objektov a na podporu nových založení.

102. Ekonomický fond tvoria dobrovoľné dary kláštorov, dary dobrodincov a časť príjmov z predaja majetku zrušených kláštorov, ako je stanovené touto inštrukciou ^[78].

103. Hospodárenie federácie je spravované radou federácie pod vedením predsedníčky federácie v spolupráci s ekonómkou federácie.

104. V rámci riadnej správy predsedníčka a ekonómka federácie nakladajú s financiami a platne uskutočňujú administratívne úkony, a to v rozsahu ich poverenia.

105. Pokiaľ ide o mimoriadne výdavky a mimoriadne správne úkony, je potrebné mať súhlas rady federácie a zhromaždenia federácie, a to podľa výšky daných výdavkov stanovených vlastným právom. Každá federácia v rámci volebného zhromaždenia stanovuje výšku sumy, od ktorej je potrebné mať súhlas rady federácie a zhromaždenia federácie.

106. Ak ide o transakciu alebo predaj, ktorých výška presahuje sumu stanovenú Svätou stolicou pre daný región alebo ich predmetom sú votívne dary darované Cirkvi alebo predmety cenné pre svoju historickú či umeleckú hodnotu, navyše sa vyžaduje aj súhlas Svätej stolice.

107. K platnosti scudzenia alebo akejkoľvek inej transakcie, ktorá by mohla zhoršiť majetkový stav federácie, je potrebné mať písomné povolenie predsedníčky federácie so súhlasom rady federácie alebo zhromaždenia federácie, podľa výšky predaja alebo transakcie, stanovenej vlastným právom.

108. Na základe výnimky z kán. 638, §4 CIC, k platnosti scudzenia majetku zrušených kláštorov predsedníčka federácie a rada federácie bez ohľadu na hodnotu scudzovaného majetku vždy potrebujú písomné povolenie Svätej stolice ^[79].

109. Pokiaľ Svätá stolica nerozhodla inak ^[80], predsedníčka federácie disponuje príjmami zo scudzenia majetku úplne zaniknutých kláštorov patriacich federácii, ako je stanovené touto inštrukciou.

II. Predsedníčka federácie

110. Predsedníčka federácie je volená zhromaždením federácie podľa predpisov stanov federácie na dobu 6 rokov. Nie je vyššou predstavenou a pri výkone svojej služby sú jej kompetencie dané touto inštrukciou ^[81] v súlade s univerzálnym i vlastným právom.

111. Na základe výnimky z kán. 628, §2, 1 CIC predsedníčka federácie v stanovenom čase sprevádza riadneho vizitátora pri kánonickej vizitácii v kláštoroch federácie ako spoluvizitátorka ^[82].

112. Predsedníčka federácie, v prípade, že ide o kánonickú vizitáciu v jej vlastnom kláštore, deleguje radkyňu federácie ako spoluvizitátorku riadneho vizitátora.

113. Vždy, keď je to potrebné, predsedníčka federácie môže vizitovať komunity kláštorov federácie spolu s jednou spoluvizitátorkou, ktorá je podľa poradia vybraná spomedzi radkýň, a s ekonómkou federácie.

114. Všetky ostatné vizitácie – materské alebo sesterské – budú predmetom dohody s predstavenou kláštora.

115. Po ukončení kánonickej vizitácie predsedníčka federácie predkladá písomnú správu vyššej predstavenej kláštora, kde uvedie najvhodnejšie riešenia prípadov a situácií, ktoré boli zistené počas vizitácie, pričom o všetkom informuje Svätú stolicu.

116. Počas kánonickej vizitácie predsedníčka federácie overuje, ako sa prežívajú skutočnosti uvedené v bode 12 a rozvedené v bodoch 13 – 35 apoštolskej konštitúcie *Vultum Dei quaerere* ^[83] a takisto dodržiavanie s tým súvisiacich vykonávacích predpisov, prijatých na zhromaždeniach federácie.

117. Predsedníčka federácie obzvlášť bdie nad počiatočnou a trvalou formáciou v kláštoroch: nakoľko je formácia v súlade s vlastnou charizmou inštitútu, akým spôsobom je každá komunita majákom, ktorý osvetľuje cestu mužov a žien našej doby ^[84]. Po ukončení vizitácie informuje Svätú stolicu, či je kláštor reálne schopný zabezpečiť počiatočnú formáciu.

118. Formáciu formátoriek a ich spolupracovníčok zabezpečujú sčasti kláštory a sčasti federácia. Predsedníčka federácie je preto povolaná rozvíjať formáciu na úrovni federácie ^[85] a požadovať účasť tých, ktoré vykonávajú službu formácie; ak sa to nedeje, informuje o tom Svätú stolicu.

119. Predsedníčka federácie organizuje formáciu podľa pokynov zhromaždenia federácie pre tie, ktoré sú povolané konať službu autority ^[86], a vyžaduje, aby sa jej zúčastnili; ak sa to nedeje, informuje o tom Svätú stolicu.

120. Predsedníčka federácie, po vypočutí mienky rady federácie, vyberá najvhodnejšie priestory na konanie špecifických formačných kurzov pre formátorky a ich spolupracovníčky, ako aj pre tie, ktoré sú povolané k službe autority. Stanoví dĺžku týchto kurzov tak, aby neboli na úkor požiadaviek kontemplatívneho ^[87] a komunitného života.

121. Keď autonómny kláštor už nemá reálnu autonómiu života ^[88], predsedníčke federácie prislúcha informovať o tom Svätú stolicu.

122. Ak vyššia predstavená kláštora odmieta dať súhlas mníške na prechod do iného kláštora toho istého inštitútu, predsedníčka federácie

po zvážení záležitosti spolu so svojou radou, oznámi vec Svätej stolici, ktorá rozhodne, čo robiť v danej situácii.

III. Rada federácie

123. Rada federácie je zložená zo štyroch radkýň, zvolených zhromaždením federácie zo všetkých mníšok so slávnostnými sľubmi z kláštorov federácie a zostáva v službe 6 rokov.

124. Rada federácie má kompetenciu iba na záležitosti, ktoré jej vymedzuje táto inštrukcia ^[89], prípadne stanovy. Avšak predsedníčka federácie si môže vyžiadať jej mienku vždy, keď to uzná za vhodné.

125. Po každej kánonickej vizitácii predsedníčka federácie konzultuje s radou federácie najvhodnejšie riešenia prípadov a situácií, ktoré sa zistili počas vizitácie, ešte pred zaslaním písomnej správy vyššej predstavenej kláštora.

126. Rada federácie vyjadruje svoju mienku pri výbere najprimeranejších období a miest konania špecifických formačných kurzov pre formátorky a ich spolupracovníčky, ako aj pre tie, ktoré sú povolané vykonávať službu autority.

127. Rada federácie spolupracuje s predsedníčkou federácie pri zostavovaní *Správy* o stave federácie a jednotlivých kláštorov, ktorá sa zasiela Svätej stolici na konci šesťročia.

128. Pred zaslaním žiadosti o pričlenenie alebo zrušenie kláštora Svätej stolici predsedníčka federácie sa poradí s radou federácie.

129. Rada federácie dáva súhlas pri výbere formátorky federácie, ktorá rozvíja a koordinuje spoločnú počiatocnú formáciu^[90]. Rovnako dáva súhlas na odvolanie formátorky federácie z vážnych dôvodov.

130. Na základe výnimky z kán. 686, §2 CIC rada federácie dáva súhlas k žiadosti o exklausáciu mníšky so slávnostnými sľubmi, po uplynutí jedného roka dovoleného vyššou predstavenou, až do troch rokov ^[91].

131. Rada federácie dáva súhlas k žiadosti o predĺženie indultu exklausácie pre mníšku so slávnostnými sľubmi, o ktorú žiada Svätú stolicu ^[92]. Predsedníčka federácie, skôr ako predloží záležitosť rade federácie, musí mať písomné vyjadrenie vyššej predstavenej mníšky so slávnostnými sľubmi, ktorá žiada o predĺženie indultu, vydané kolegiálne spolu s radou kláštora, predbežný súhlas ordinára miesta, kde bude mníška bývať, a tiež vyjadrenie diecézneho biskupa alebo príslušného rehoľného ordinára.

132. Rada federácie preberá funkcie rady autonómneho kláštora, ak je pričlenením zverený predsedníčke federácie, aby ho sprevádzala počas procesu revitalizácie alebo jeho zrušenia ^[93].

IV. Zhromaždenie federácie

133. Spoločenstvo, ktoré je medzi kláštormi, sa zviditeľňuje v zhromaždení federácie, znamená jednotu v láske, ktorého hlavnou úlohou je chrániť charizmatické dedičstvo inštitútu medzi kláštormi federácie a podporovať primeranú obnovu, ktorá je s ním v súlade. Žiadna federácia kláštorov mníšok alebo konfederácia federácií nepredstavuje celý inštitút.

134. Právo zúčastňovať sa zhromaždenia federácie má predsedníčka federácie, radkyne federácie, ekonómka federácie, vyššia predstavená a jedna delegátka z každého autonómneho kláštora federácie, zvolená konventnou kapitulou, sekretárka federácie má iba funkciu zapisovateľky.

135. Riadne zhromaždenie federácie sa zvoláva každých šesť rokov a na ňom sa znovu obnovujú úrady federácie.

136. Priebežné zhromaždenie federácie sa zvoláva každé tri roky, preveruje realizované zámery a prijíma prípadné nápravné opatrenia alebo zmeny.

137. Pokiaľ je to nutné alebo zdá sa to byť prospešné, predsedníčka federácie môže, so súhlasom rady federácie, zvolať mimoriadne zhromaždenie federácie.

138. Riadne či priebežné zhromaždenie federácie zvoláva predsedníčka najmenej šesť mesiacov pred uplynutím šesťročia alebo pred dovŕšením trojročia.

139. Mimoriadne zhromaždenie federácie zvoláva predsedníčka federácie dva mesiace pred jeho konaním.

140. Po zániku mandátu predsedníčky federácie úmrtím alebo z iných dôvodov predvídaných právom ^[94], prvá radkyňa najneskôr do mesiaca od uvoľnenia úradu zvoláva mimoriadne zhromaždenie federácie, ktoré sa uskutoční do dvoch mesiacov od jeho zvolania. V tomto prípade sa uskutočnia nové voľby radkýň federácie a ekonómky federácie.

141. Zhromaždenie federácie:

a) prijíma správu predsedníčky federácie o stave federácie a jednotlivých kláštorov;

b) volí predsedníčku federácie a radu federácie;

c) volí ekonómku federácie;

d) zaoberá sa významnejšími záležitosťami;

e) rozhoduje a vydáva predpisy, ktoré všetky mnišky musia dodržiavať po ich definitívnom schválení Svätou stolicou;

f) vypracúva spoločné formačné programy na šesťročie, ktoré sa každá komunita zaväzuje plniť;

g) podporuje vznik nových založení a spôsoby ako ich realizovať, či už ako jednotlivé kláštory alebo federácie;

h) určuje jeden kláštor za miesto spoločnej počiatkovej formácie pre kláštory federácie^[95];

i) stanovuje formačný plán pre tie, ktoré sú povolané vykonávať službu autority^[96], a pre formátorky^[97].

V. Úrady federácie

142. Za hospodárenie federácie zodpovedá ekonómka federácie, ktorá je volená zhromaždením federácie na dobu šiestich rokov.

143. Ekonómka federácie je zodpovedná za úlohy stanovené radou federácie a spolupracuje s predsedníčkou federácie v rámci riadnej vizitácie na preverovaní hospodárenia jednotlivých kláštorov, pri ktorej zisťuje jeho klady i zápory, údaje, ktoré sa musia uviesť v záverečnej *Správe* o vizitácii.

144. Sekretárku federácie si vyberá predsedníčka federácie na obdobie šiestich rokov; tento úrad môže vykonávať aj jedna z radkýň federácie.

145. Sekretárka federácie, nakoľko je to možné, sídli v kláštore, ktorý bol vybraný za oficiálne sídlo federácie, tu uchováva dokumenty a spravuje archív federácie.

146. Podľa pokynov predsedníčky federácie sekretárka federácie vypracúva program zasadnutia a zvoláva radu federácie. Počas jej zasadania vykonáva službu zapisovateľky.

147. Sekretárka federácie, podľa pokynov predsedníčky federácie, pripravuje zhromaždenie federácie.

148. Formátorku federácie ^[98] menuje *ad nutum* predsedníčka federácie so súhlasom rady federácie. Predsedníčka federácie so súhlasom rady federácie môže z vážnych dôvodov formátorku federácie odvolať.

VI. Rehoľný asistent

149. Asistent federácie zastupuje Svätú stolicu pri federácii, ale nie pri jednotlivých kláštoroch federácie. Vykonáva svoje úlohy podľa predpisov, ktoré sa vzťahujú na jeho úrad, a prijaté poslanie vykonáva v rámci svojich kompetencií.

150. Asistent federácie sa v istej miere podieľa na jurisdikcii Svätej stolice, je to kňaz, menovaný Kongregáciou pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života, pre jednu alebo viacero federácií.

151. Asistent federácie nie je vyšším predstaveným a plní svoju úlohu v duchu spolupráce a služby v prospech federácie, pričom podporuje zachovávanie autentického ducha inštitútu a pomáha spolu s radou federácie predsedníčke federácie pri vedení federácie, zvlášť pokiaľ ide o formáciu na úrovni federácie a pri riešení závažnejších ekonomických problémov.

152. Asistenta federácie menuje Svätá stolica, ale federácia má právo predložiť svoje návrhy.

153. Vymenovanie asistenta je *ad nutum Sanctae Sedis* (môže byť Svätou stolicou kedykoľvek odvolaný bez uvedenia dôvodu).

154. V stanovenom čase je predsedníčka federácie povinná predložiť Svätej stolici mená troch možných kandidátov na úrad asistenta federácie, ku ktorým pripojí výsledky predbežných konzultácií komunit jednotlivých kláštorov federácie, životopis každého z kandidátov, vlastné stanovisko a stanovisko rady federácie, *nihil obstat* ich

ordinárov. Svätá stolica si vyhradzuje právo, spôsobom čo najvhodnejším a najprimeranejším, doplniť informácie týkajúce sa kandidátov na úrad asistenta.

155. Asistent federácie musí každý rok odovzdať stručnú správu o svojej činnosti, o stave federácie, v ktorej upozorní na prípadné zvláštne situácie. Na konci svojho mandátu asistent pošle Kongregácii pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života oveľa podrobnejšiu správu o stave federácie.

TRETIA KAPITOLA - ODLÚČENIE OD SVETA

I. Pojem a význam odlúčenia pre kontemplatívny život

156. V *Kódexe kánonického práva* ^[99] sa zdôrazňuje, že odlúčenie od sveta charakterizuje povahu a cieľ rehoľných inštitútov zasväteného života a zodpovedá Pavlovmu učeniu o tom, aby sme sa neprispôbili zmýšľaniu tohto sveta ^[100] a vyhýbali sa každej forme zosvetštenia.

V rámci rehoľného života je klauzúra spoločnou povinnosťou všetkých inštitútov ^[101] a vyjadruje materiálny aspekt odlúčenia od sveta, avšak nie je jeho jedinou formou. V každom rehoľnom dome klauzúra vytvára priaznivú atmosféru a prostredie pre stíšenie, čo je nutné pre život každého rehoľného inštitútu, obzvlášť pre tie, ktoré sa venujú kontemplácii.

157. V kontemplatívnom živote mníšok si mimoriadnu pozornosť zasluhuje aspekt odlúčenia od sveta vzhľadom na najvyššiu úctu kresťanského spoločenstva voči tomuto spôsobu života, ako znaku výlučného spojenia Nevesty Cirkvi so svojím Pánom, nadovšetko milovaným.

158. Život kontemplatívnych mníšok, ktoré sa osobitným spôsobom venujú modlitbe, askéze a horlivému pokroku v duchovnom živote tak, aby ich srdce bolo vždy obrátené k Pánovi, je formou smerovania k nebeskému Jeruzalemu a anticipáciou eschatologickej cirkvi, ktorá je koncentrovaná na kontempláciu Božej tváre.

159. Komunita kláštora mníšok, ako mesto postavené na návrší a ako lampa na svietniku ^[102], v jednoduchosti svojho života je viditeľným znamením cieľa, ku ktorému smeruje celé cirkevné spoločenstvo; horlivé v činnosti a oddané kontemplácii, kráča cestami času s pohľadom upretým na budúce dovŕšenie všetkého v Kristovi.

160. Hmotný aspekt odlúčenia od sveta sa obzvlášť prejavuje v klauzúre, ktorá je miestom intimity Nevesty Cirkvi, lebo klauzúra

kontemplatívnych mníšok, vo svetle osobitného povolania a poslania v Cirkvi, odpovedá na potrebu byť s Pánom, ktorá je pre ne prioritná.

161. Pojem klauzúra označuje kláštorný priestor, ktorý je oddelený od vonkajšieho sveta a vyhradený pre mníšky. Vstup cudzích ľudí môže byť dovolený iba v prípade nutnej potreby. Klauzúra je priestorom ticha a sústredenia, kde sestry môžu neustále hľadať Božiu tvár podľa charizmy inštitútu.

162. Klauzúra evokuje tú *celu srdca*, v ktorej je každý povolaný prežívať zjednotenie s Pánom. Klauzúra prijatá ako dar a zvolená slobodne ako odpoveď lásky je miestom duchovného spoločenstva s Bohom a s blížnym, kde obmedzenie priestorov a kontaktov priaznivo napomáha vnútornému osvojeniu evanjeliových hodnôt ^[103].

163. Klauzúra nie je len veľmi cenným asketickým prostriedkom, ale aj spôsobom prežívania Kristovej Paschy ako radostnej zvesti a prorockej predzvesti možnosti žiť iba pre Boha, v Kristovi Ježišovi, ktorá sa ponúka každému človeku a celému ľudstvu ^[104].

164. V kláštoroch mníšok treba klauzúru vnímať v pozitívnom zmysle ako priestor na prežívanie intimity mníšok, ktoré žijú kontemplatívnym životom, priestor domáceho a rodinného života, v rámci ktorého žije komunita sesterský život v jeho najvnútornejšom rozmere.

165. V kláštoroch mníšok je klauzúra vo vlastnom slova zmysle priestor, ktorý treba chrániť, aby sa doň nedostali cudzí ľudia.

166. Spôsob oddelenia priestoru vyhradeného mníškam musí byť konkrétny a účinný, nielen symbolický alebo duchovný. Konventná kapitula kláštora určuje spôsob fyzického oddelenia od vonkajšieho sveta.

167. Každý kláštor musí starostlivo zachovávať svoj charakter, podstatne či prevažne kontemplatívny, tým, že osobitným spôsobom vytvára a prežíva priestor vonkajšieho i vnútorného ticha skrze

modlitbu ^[105], askézu, horlivý duchovný pokrok, starostlivé slávenie liturgie, spoločný sesterský život a zachovávanie odlúčenia od sveta.

II. Komunikačné prostriedky

168. Pravidlá o spoločenských komunikačných prostriedkoch v ich veľkej rôznorodosti majú za cieľ chrániť sústredenie a ticho: hrozí totiž vyprázdnenie kontemplatívneho ticha, ak je klauzúrny priestor naplnený hlukom, správami a slovami. Sústredenosť a ticho sú pre kontemplatívny život veľmi dôležité, pretože sú „*nevyhnutným priestorom, kde sa načúva a opakovane prežíva Slovo. V tichu pohľadom viery vnímame prítomnosť Boha v našich osobných dejinách, v dejinách sestier [...] a tiež v súčasnom diani vo svete*“ ^[106].

169. Tieto prostriedky treba používať triezvo a diskrétno, nielen čo sa týka obsahu, ale tiež množstva informácií a spôsobu komunikácie, „*aby slúžili formácii ku kontemplatívnejmu životu a potrebnej komunikácii, a neboli príležitosťou na rozptyľovanie alebo únik zo sesterského života v komunite, ani na škodu povolaniu, ani prekážkou životu, celkom zasvätenému kontemplácii*“ ^[107].

170. Používanie komunikačných prostriedkov na účely informovania, formácie alebo práce môže byť v kláštore dovolené, ale po uváženom rozlišovaní a pre spoločný prospech, podľa rozhodnutia konventnej kapituly, ktoré je súčasťou komunitného projektu života.

171. Mníšky sa majú starať o potrebnú informovanosť o diani v Cirkvi a vo svete nie skrze množenie správ, ale schopnosťou vybrať v Božom svetle to podstatné, čo sa potom stane predmetom ich modlitieb v zjednotení s Kristovým srdcom.

III. Klauzúra

172. V zmysle kán. 667, §3 CIC každý kláštor mníšok alebo mníšska ženská kongregácia zachováva pápežskú klauzúru alebo klauzúru definovanú vo svojich konštitúciách alebo v inom kódexe vlastného práva, podľa svojej povahy ^[108].

173. Diecézny biskup alebo rehoľný ordinár dohliadajú na zachovanie klauzúry v kláštoroch, ktoré im sú zverené, a tak pomáhajú predstavenej, ktorá je bezprostredne zodpovedná za dodržanie klauzúry.

174. Na základe výnimky z kán. 667, §4 CIC diecézny biskup, ako aj rehoľný ordinár nezasahujú do procesu udelenia dišpenzu od klauzúry ^[109].

175. Na základe výnimky z kán. 667, §4 CIC dišpenz od klauzúry udeľuje výlučne vyššia predstavená. Ak je doba dišpenzu dlhšia ako pätnásť dní, vyššia predstavená ho môže udeliť iba so súhlasom svojej rady ^[110].

176. Pri zneplatnení obmedzenia inštrukcie *Verbi sponsa* ^[111] môže vyššia predstavená zo spravodlivej príčiny v zmysle kán. 665, §1 CIC, so súhlasom svojej rady, povoliť neprítomnosť mníške so slávnostnými sľubmi nie dlhšie ako na jeden rok, a to po vypočutí názoru diecézneho biskupa alebo príslušného rehoľného ordinára.

177. Na základe výnimky z kán. 686, §2 CIC vyššia predstavená môže so súhlasom svojej rady udeliť indult exklaustrácie mníške so slávnostnými sľubmi nie dlhšie ako na jeden rok, po predchádzajúcom súhlase ordinára miesta, kde bude mníška bývať, a po vyjadrení diecézneho biskupa alebo príslušného rehoľného ordinára ^[112].

178. Na základe výnimky z kán. 686, §2 CIC môže predsedníčka federácie so súhlasom svojej rady rozhodnúť o predĺžení platnosti indultu exklaustrácie mníške so slávnostnými sľubmi kláštora federácie, a to na obdobie nepresahujúce dva roky ^[113].

179. K takému dovoleniu musí predsedníčka federácie, pred predložením záležitosti rade federácie, najprv získať písomné vyjadrenie vyššej predstavenej mnišky so slávnostnými sľubmi žiadajúcej o predĺženie indultu, vyjadrené kolegiálne spolu s radou kláštora, ďalej predchádzajúci súhlas ordinára miesta, kde bude mniška bývať, a tiež vyjadrenie diecézneho biskupa alebo príslušného rehoľného ordinára.

180. Každé prípadné ďalšie predĺženie indultu exkluácie je vyhradené výlučne Svätej stolici^[114].

181. Počas kánonickej vizitácie sú vizitátori povinní preveriť zachovanie všetkých prvkov vlastných kontemplatívneho životu, ako sú popísané v konštitúcii *Vultum Dei quaerer*^[115], so zvláštnym zreteľom na aspekt odlúčenia od sveta.

182. Cirkev, pre nesmierne veľkú úctu voči ich povolaniu, povzbudzuje mnišky, aby verne a zodpovedne žili ducha a disciplínu klauzúry, podporujúc v komunite plodné a úplné smerovanie ku kontemplácii Trojjediného Boha.

IV. Pápežská klauzúra

183. Pápežská klauzúra, zavedená roku 1298 pápežom Bonifácom VIII., je klauzúra „*podľa noriem, vydaných Apoštolskou stolicou*“^[116], ktorá vylučuje vonkajší apoštolát.

184. Hoci pápež Pius XII. rozlišoval pápežskú klauzúru na väčšiu a menšiu^[117], *Kódex kánonického práva* uvádza iba jeden typ pápežskej klauzúry, ktorá sa zachováva v kláštoroch mnišok úplne oddaných kontemplatívneho životu^[118].

185. Význam pápežskej klauzúry mnišok spočíva v uznaní jedinečnosti ich úplne kontemplatívneho života, ktorý tým, že jedinečne rozvíja

spiritualitu zasnúbenia s Kristom, sa stáva znamením a uskutočnením výlučného zjednotenia Nevesty Cirkvi so svojím Pánom.

186. Skutočné odlúčenie od sveta, osobitne charakterizované mlčaním a samotou ^[119], vyjadruje a chráni integritu a identitu úplne kontemplatívneho života, aby ostal verný svojej špecifickej charizme a zdravým tradíciám inštitútu.

187. Na to, aby úplne kontemplatívny život bol považovaný za život v pápežskej klauzúre, musí byť podstatne usporiadaný tak, aby mal za cieľ dosiahnutie zjednotenia s Bohom v kontemplácii.

188. Inštitút je uznaný za inštitút úplne kontemplatívneho života, ak:

a) jeho členovia zameriavajú všetku činnosť, vnútornú i vonkajšiu, na intenzívne a stále úsilie zjednotenia sa s Bohom v kláštore a na kontemplovanie jeho tváre;

b) vylučuje vonkajší a priamy apoštolát a zvyčajne fyzickú účasť na udalostiach a službách cirkevného spoločenstva. Takáto účasť môže byť, s predchádzajúcim súhlasom konventnej kapituly a iba pri osobitných príležitostiach, dovolená diecéznym biskupom alebo rehoľným ordinárom kláštora;

c) žije odlúčenie od sveta podľa konkrétnych podmienok stanovených konventnou kapitulou, a to radikálne, konkrétne a zjavným spôsobom, nie len symbolickým, podľa predpisov univerzálneho i vlastného práva a v súlade s charizmou inštitútu.

V. Predpisy ohľadom pápežskej klauzúry

189. Vzhľadom na rozmanitosť inštitútov úplne zameraných na kontemplatívny život a vzhľadom na ich tradície, pri zachovaní ustanovení tejto inštrukcie, niektoré spôsoby odlúčenia od sveta sa uskutočňujú podľa konštitúcií alebo iných kódexov vlastného práva

inštitútu. Tieto môžu v súlade s vlastnou charizmou stanoviť aj prísnejšie pravidlá klauzúry, ktoré však musia byť schválené Svätou stolicou.

190. Zákon pápežskej klauzúry sa vzťahuje na obytné priestory a na všetky ostatné vnútorné a vonkajšie priestory kláštora, ktoré sú vyhradené mníškam. Prítomnosť cudzích ľudí je povolená iba v nutnom prípade. Klauzúra je priestor ticha a sústredenia, bez vonkajších diel, kde sestry môžu ľahšie neustále hľadať Božiu tvár podľa charizmy inštitútu.

191. Pri účasti veriacich na liturgických sláveniach v kostole kláštora alebo v chóre, alebo na *lectio divina*, sa nedovoľuje vychádzanie mníšok z pápežskej klauzúry ani vstup veriacich do chóru mníšok, s výnimkou mimoriadnych prípadov na základe rozhodnutia konventnej kapituly.

192. Podľa predpisov o pápežskej klauzúre mníšky, novicky a postulanky musia žiť vo vnútri klauzúry kláštora a nesmú ju opustiť s výnimkou prípadov stanovených právom. Zároveň nikto nesmie vstúpiť do priestorov klauzúry kláštora s výnimkou prípadov stanovených právom.

193. V kláštoroch úplne kontemplatívneho života sú pravidlá ohľadom odlúčenia od sveta externých sestier dané vlastným právom, ak je ich prítomnosť povolená konštitúciami alebo inými kódexmi vlastného práva inštitútu.

194. Povolenie na vstup alebo opustenie pápežskej klauzúry si vždy vyžaduje oprávnený dôvod, daný skutočnou potrebou jednotlivých mníšok alebo kláštora. Toto pravidlo má za účel ochranu podmienok potrebných pre úplne kontemplatívny život, pričom zo strany mníšok je znakom dôslednosti voľby svojho povolania.

195. Kde je zvykom zaznamenávať v knihe vstupy a vychádzanie z klauzúry môže sa to zachovať, podľa rozhodnutia konventnej kapituly, ako príspevok k poznaniu života a dejín kláštora.

196. Vyššia predstavená kláštora je zodpovedná za bezprostredný dohľad nad klauzúrou, za zabezpečenie konkrétnych podmienok odlúčenia od sveta a za podporovanie rozvoja lásky k mlčaniu, sústredeniu a modlitbe vo vnútri kláštora.

197. Vyššia predstavená posudzuje vhodnosť vstupu či opustenia pápežskej klauzúry, pričom s múdrou prezieravosťou posudzuje nutnosť takéhoto kroku vo svetle povolania úplne kontemplatívneho a podľa predpisov konštitúcií či iných textov vlastného práva a ustanovení tejto inštrukcie.

198. Vyššia predstavená kláštora s pápežskou klauzúrou má právo menovať mnišku, ktorá už zložila slávnostné sľuby, do služby vrátničky. Ak vlastné právo nepredpokladá prítomnosť externých mníšok, vyššia predstavená môže dovoliť, aby vrátnička určitú dobu vykonávala služby externých sestier.

199. Celá komunita má morálnu povinnosť chrániť, podporovať a dodržiavať pápežskú klauzúru tak, aby prípadné druhoradé alebo osobné dôvody neprevážili nad cieľom, ku ktorému je tento typ odlúčenia zameraný.

200. Opustenie pápežskej klauzúry, s výnimkou zvláštnych indultov rezervovaných Svätej stolici alebo v prípade nebezpečenstva, povoľuje vyššia predstavená v bežných prípadoch týkajúcich sa zdravotného stavu mníšok, pomoci chorým mniškám, účasti na kurzoch a stretnutiach počiatočnej či trvalej formácie organizovaných federáciou alebo iným kláštorom, pri výkone občianskych práv a všetkých ostatných potrieb kláštora, ktoré sa nedajú riešiť inak.

201. Pri vyslaní novíciek alebo profesiek s dočasnými sľubmi na potrebnú formáciu do iných kláštorov inštitútu, ako aj pri dočasných

alebo definitívnych presunoch do iných kláštorov inštitútu, vyššia predstavená dáva svoj súhlas spolu so svojou radou alebo konventnou kapitulou, podľa predpisov konštitúcií alebo iného kódexu vlastného práva.

202. Vstup do pápežskej klauzúry je povolený, s výnimkou zvláštnych indultov Svätej stolice, kardinálom, ktorí môžu mať sprievod, nunciom a apoštolským delegátom na miestach pod ich jurisdikciou, vizitátorom počas kánonickej vizitácie, diecéznemu biskupovi ^[120], príslušnému rehoľnému ordinárovi a ďalším osobám podľa posúdenia vyššej predstavenej a zo spravodlivej príčiny.

203. Okrem toho so súhlasom vyššej predstavenej vstup do pápežskej klauzúry je dovolený aj:

- kňazovi za účelom udelenia sviatosti pomazania chorých, na poskytovanie služby dlhodobo alebo ťažko chorým mníškam, na príležitostné slávenie svätej omše pre tieto mníšky, na slávenie liturgických procesií a pohrebov;
- pracovníkom alebo odborníkmi, ktorí vykonávajú potrebné činnosti v rámci starostlivosti o zdravie mníšok, formácie či iných potrieb kláštorov;
- vlastným ašpirantkám a mníškam na cestách, a to aj z iných inštitútov kontemplatívneho života.

VI. Klauzúra definovaná v konštitúciách

204. Kláštory, ktoré sa popri kontemplatívnom živote venujú aj nejakým činnostiam v prospech Božieho ľudu alebo zabezpečujú širšie formy pohostinnosti v súlade s tradíciou inštitútu, definujú svoju klauzúru v konštitúciách alebo v inom kódexe vlastného práva.

A. Konštitučná klauzúra

205. Konštitučná klauzúra v *Kódexe kánonického práva* nahradila menšiu pápežskú klauzúru Pia XII. Ide o druh klauzúry určený

mníškam, ktoré žijú kontemplatívnym životom a zároveň vykonávajú „*nejakú apoštolskú alebo charitatívnu činnosť*“^[121].

206. Pojem konštitučná klauzúra označuje priestor oddelený od okolia, ktorý musí zahŕňať aspoň časť kláštora, sadov a záhrad, ktoré sú výlučne vyhradené pre mníšky. Prítomnosť cudzích ľudí je dovolená iba v prípade nutnosti. Má byť priestorom ticha a sústredenia, kde by bolo možné neustále hľadať Božiu tvár podľa charizmy inštitútu, so zreteľom na apoštolát alebo charitatívne dielo mníšok.

207. Tento typ klauzúry, „*prispôsobený vlastnej povahe a určený v konštitúciách*“^[122] má byť odobrený Svätou stolicou, ktorá schvaľuje konštitúcie alebo iný kódex vlastného práva inštitútu.

B. Mníška klauzúra

208. Okrem pojmov *pápežská klauzúra* a *konštitučná klauzúra*, uvedených v *Kódexe kánonického práva*, svätý Ján Pavol II. v posynodálnej apoštolskej exhortácii *Vita consecrata*^[123] pridal aj tretí termín: *mníška klauzúra*.

209. Pred *Vita consecrata* tento výraz slúžil na označenie klauzúry mníchov^[124], ktorá je prísnejšia ako tá pre všetkých rehoľníkov^[125], ale je menej prísna ako pápežská klauzúra a v niektorých aspektoch sa dá porovnať s konštitučnou klauzúrou mníšok.

210. Pre kláštory kontemplatívnych mníšok mníška klauzúra zachováva charakter prísnejšej disciplíny než bežná klauzúra, ale umožňuje k hlavnému poslaniu, ktorým je slávenie Božieho kultu, pridať rozsiahlejšie formy ubytovania a pohostinnosti^[126].

211. Mníška klauzúra, definovaná v konštitúciách alebo v inom kódexe vlastného práva, je osobitnou formou konštitučnej klauzúry.

VII. Predpisy ohľadom konštitučnej klauzúry

212. Vyššia predstavená kláštora so súhlasom svojej rady písomne jasne určuje rozsah konštitučnej klauzúry, ktorú môže obmedziť alebo upraviť zo spravodlivej príčiny.

213. V zmysle predpisov o konštitučnej klauzúre mníšky, novicky a postulanky musia žiť v priestoroch klauzúry kláštora. Nesmú ich opustiť s výnimkou prípadov stanovených právom. A zároveň nikto nesmie vstúpiť do priestorov klauzúry kláštora s výnimkou prípadov stanovených právom, a bez súhlasu predstavenej.

214. Účasť veriacich na liturgických sláveniach v kostole alebo v kaplnke kláštora či na *lectio divina* v inom vhodnom priestore kláštora dovoľuje mníškam opustenie konštitučnej klauzúry, ak ostanú v rámci samotného kláštora, avšak sa nedovoľuje vstup veriacich do časti domu, kde platí konštitučná klauzúra.

215. Každá mníška má spoluzodpovednosť a s veľkou úctou voči mlčaniu a samote musí prispievať k tomu, aby vonkajšie prejavy konštitučnej klauzúry si zachovali základnú vnútornú hodnotu, skrze ktorú sa klauzúra stáva prameňom duchovného života a svedectvom prítomnosti Boha.

216. Do priestoru konštitučnej klauzúry môžu vstúpiť so súhlasom vyššej predstavenej:

a) osoby, ktorých služba je pre komunitu nutná z hľadiska duchovného, formačného a materiálneho;

b) mníšky iných komunit, ktoré sú na cestách alebo sú hosťami kláštora;

c) mladé ženy, ktoré hľadajú svoje povolanie.

217. Vyššia predstavená kláštora môže dovoliť opustenie konštitučnej klauzúry zo spravodlivej príčiny pri zachovaní predpisov uvedených v tejto inštrukcii.

218. Vyššia predstavená kláštora s konštitučnou klauzúrou menuje mníšky pre službu na vrátnici a v priestoroch pre hostí; určuje ďalšie mníšky na prácu na dielach alebo na pracoviskách mimo klauzúrnych priestorov, pričom určuje dĺžku ich pobytu mimo klauzúry.

ŠTVRTÁ KAPITOLA - FORMÁCIA

219. Mníška sa stáva plnoprávnou členkou spoločenstva kláštora *sui iuris* a má podiel na jeho duchovných a pozemských dobrách po zložení slávnostných sľubov, ktoré sú slobodnou a definitívnou odpoveďou na volanie Ducha Svätého.

220. Kandidátky, ktoré sa pripravujú na slávnostné sľuby, prechádzajú cez rôzne etapy mníšskeho života, počas ktorých dostávajú primeranú formáciu a sú súčasťou kláštorného spoločenstva, hoci v rôznom stupni.

I. Všeobecné princípy

221. Formácia v mníšskom kontemplatívnom živote je založená na osobnom stretnutí s Pánom. Začína sa vždy Božím volaním a rozhodnutím človeka nasledovať Krista podľa vlastnej charizmy ako jeho učeníčka pod vedením Ducha Svätého.

222. Získanie nových poznatkov je dôležitým prvkom formácie, ale pri zasvätenom živote, zvlášť pri mníšskom kontemplatívnom živote, formácia spočíva najmä v stotožnení sa s Kristom. Ide totiž o „*proces postupného osvojovania si Kristových myšlienok a citov voči Otcovi*“^[127], kým človek nemôže povedať spolu so svätým Pavlom: „*ved' pre mňa žiť je Kristus*“^[128].

223. Kandidátky a mníšky musia brať do úvahy, že vo formačnom procese nejde len o získanie nových poznatkov, ale o „*poznanie Kristovej lásky, presahujúcej každé poznanie*“^[129]. Preto má formačný proces celoživotný charakter a každá mníška si má uvedomovať, že je stále vo formácii.

224. Formácia ako neustály proces rastu a obrátenia, ktorý sa vzťahuje na celú osobnosť, musí podporovať rozvoj ľudskej, kresťanskej

a mníšskej dimenzie kandidátok a mníšok radikálnym životom podľa evanjelia tak, aby sa ich život stal prorockým znamením.

225. Formácia v mníšskom kontemplatívnom živote musí byť integrálna, čiže musí brať do úvahy osobu v jej celistvosti, aby mohla harmonicky rozvíjať svoje duševné, morálne, citové a intelektuálne dary a aktívne sa začlenila do komunitného života. Žiadny z týchto rozmerov osoby nesmie byť z formácie, tak počiatočnej, ako aj trvalej alebo stálej, vylúčený.

226. Mníška kontemplatívna formácia musí byť vo svojich rozličných etapách organická, postupná a nadväzujúca, lebo má podporovať harmonický a systematický rozvoj osoby, pri plnom rešpektovaní jedinečnosti každej osoby.

227. Pod vedením Ducha Svätého sú kandidátky i mníšky hlavnými protagonistkami vlastnej formácie a zodpovedajú za prijatie a vnútorné osvojenie si všetkých hodnôt mníšskeho života.

228. Z tohto dôvodu sa pri formačnom procese musí venovať pozornosť jedinečnosti každej sestry, tajomstvu, ktoré nesie v sebe a jej osobitným darom tak, aby sa podporil jej rast prostredníctvom sebaznania a hľadania Božej vôle.

229. Pri počiatočnej formácii je osobitne dôležitá osoba formátorky. Totiž aj keď *„Boh Otec je najdokonalejším vychovávateľom“*, *„ako prostredníkov v tomto diele jednako používa ľudí“*; medzi nich patria formátorky, ktoré ukazujú *„krásu nasledovania Krista a hodnotu charizmy, v rámci ktorej sa toto nasledovanie uskutočňuje“* ^[130].

230. Jednotlivé kláštory a federácia sú zodpovedné za to, že venujú osobitnú starostlivosť výberu formátoriek a tiež dbajú o ich formáciu ^[131].

II. Trvalá formácia

231. Trvalá alebo stála formácia je celoživotná cesta ^[132], osobná i komunitná, „*ktorá má viesť k pripodobneniu sa Pánovi Ježišovi a k osvojeniu si jeho citov, keď sa úplne odovzdal Otcovi*“ ^[133]. Je preto procesom neustáleho obracania srdca, „*je požiadavkou vyplývajúcou zo samotnej povahy rehoľného zasvätenia*“ ^[134] a tiež požiadavkou tvorivej vernosti vlastnému povolaniu. Trvalá alebo stála formácia je *živnou pôdou* počiatkovej formácie ^[135].

232. V tomto zmysle je potrebné trvalú alebo stálu formáciu považovať za prioritu komunitného projektu života aj osobného smerovania každej mnišky.

233. Cieľom trvalej formácie je živiť a chrániť vernosť jednotlivej mnišky aj celej komunity a zároveň dovŕšiť to, čo začalo pri počiatkovej formácii, aby tak mohla zasvätená osoba v plnosti uskutočniť vlastné sebadarovanie v Cirkvi podľa špecifickej charizmy.

234. Osobitnou črtou tejto etapy v porovnaní s inými (etapami) je absencia dielčích, krátkodobých cieľov, čo môže mať dopad v psychickej oblasti: už nie je nič, na čo sa treba pripravovať, ale len každodenný život, ktorý treba naplňovať úplným sebadarovaním Pánovi a Cirkvi.

235. Trvalá formácia sa odohráva v kontexte každodenného života: v modlitbe a v práci, vo svete vzťahov, predovšetkým v sesterskom živote v komunite a vo vzťahu s okolím v súlade s kontemplatívnym povolaním.

236. Trvalá formácia rozvíja duchovné, doktrinálne a odborné schopnosti a napomáha k obnove a kontemplatívnemu dozrievaniu (mnišky), aby mohla vždy lepšie plniť svoju službu kláštora, Cirkvi i svetu v súlade s vlastnou formou života a podľa predpisov apoštolskej konštitúcie *Vultum Dei quaerere*.

237. Každá mníška je vyzývaná, aby prijala zodpovednosť za svoj vlastný ľudský, kresťanský a charizmatický rast prostredníctvom osobného životného projektu, dialógu so sestrami mníšskej komunity, predovšetkým so svojou vyššou predstavenou, ako aj prostredníctvom duchovného sprevádzania a primeraných štúdií, o ktorých sa zmieňujú *Smernice* pre mníšsky kontemplatívny život.

238. Každá komunita je povolaná vypracovať spolu s komunitným projektom aj systematický a integrálny program trvalej formácie, ktorý má zahŕňať rozvoj osoby počas celého jej života ^[136]. Tento program má byť zostavený s ohľadom na rôzne životné fázy ^[137] a podľa rôznych služieb mníšok, najmä služby predstavenej a formátorky ^[138].

239. Vyššia predstavená rozvíja trvalú formáciu komunity prostredníctvom konventnej kapituly, dní duchovnej obnovy, ročných duchovných cvičení, zdieľaním Božieho slova, pravidelných revízií života, spoločnej rekreácie, študijných dní, osobným dialógom so sestrami, sesterskými stretnutiami.

240. Vyššia predstavená a každá členka komunity sú zodpovedné za zabezpečenie toho, aby mal sesterský život formačný charakter a pomáhal každej sestre na jej ceste k úplnému pripodobneniu sa Kristovi, ktoré je konečným cieľom celého formačného procesu ^[139], aby tak každým okamihom svojho života vyjadrovala „*úplnú a radostnú príslušnosť ku Kristovi*“ ^[140].

241. Bez ohľadu na skutočnosť, že riadnym miestom trvalej formácie je vlastný kláštor a sesterský život musí podporovať proces formácie sestier ^[141], vrelo sa odporúča, pre zabezpečenie primeranejšej trvalej alebo stálej formácie, spolupráca medzi rôznymi mníšskymi komunitami, s použitím vhodných komunikačných prostriedkov ^[142].

III. Prostriedky trvalej formácie

242. Určite prvým nástrojom trvalej formácie pre všetkých zasvätených, o to viac pre kontemplatívne mníšky, je starostlivosť o *modlitbový život*: starostlivo pripravené a dôstojné slávenie liturgie, podľa možností komunity; vernosť chvíľam osobnej modlitby, ktorá poskytuje priestor na budovanie intímneho vzťahu s Pánom; starostlivosť o vzťah s Božím slovom prostredníctvom osobného *lectio* a spoločného *collatio*, pokiaľ je to možné ^[143].

243. Starostlivá pozornosť venovaná sviatosti zmierenia a duchovnému sprevádzaniu, a dôkladný výber pripravených spovedníkov, ktorí sú schopní diskretné, múdro a rozvážne posilňovať a sprevádzať komunitu kontemplatívnych mníšok ^[144].

244. *Intelektuálna formácia* musí byť zaručená komunitným projektom života, ktorý zohľadňuje intelektuálnu úroveň všetkých sestier, aby mohla každá z nich získať niečo užitočné pre svoj rozvoj.

245. Prospešné a dôležité sú tiež spoločné formačné kurzy s kláštormi tej istej charismatickej rodiny ^[145], teda federálne alebo medzifederálne kurzy; netreba pritom zabudnúť, že „*formácia, a osobitne trvalá...*, má svoju živnú pôdu v komunite a v každodennom živote“ ^[146].

246. Atmosféra autentických *sesterských vzťahov*, v duchu úprimnej lásky a dobroty, je nevyhnutnou podmienkou na to, aby každá členka komunity mala priestor pre osobný život a na sebavyjadrenie.

247. Úlohou každej mníšky je nájsť správnu rovnováhu, pokiaľ ide o sebadarovanie skrze *prácu*, aby boli všetky jej pracovné úlohy uskutočnené ako pokojná a radostná služba Bohu a komunite. Celá komunita musí však dbať na to, aby žiadna nebola zaťažená obzvlášť ťažkou prácou, ktorá by strávila jej telesné aj mentálne sily na úkor duchovného života. Práca ako taká má byť prejavom uplatnenia osobných talentov a má napomáhať vyjadreniu krásy osoby. Stáva sa

však nebezpečnou, ak je absolutizovaná a viaže pozornosť na úkor ducha ^[147].

248. Nech sa nezanedbávajú *asketické prostriedky*, patriace k tradícii každej spirituality, ktoré pomáhajú ovládať inštinkty vlastnej prirodzenosti a zamerať ich k službe pre Kráľovstvo podľa vlastnej charizmy ^[148].

249. Aj *náležitá informovanosť* o tom, čo sa deje vo svete, je dôležitým prostriedkom na oživenie povedomia a zodpovednosti za vlastné apoštolské poslanie. Nech sa na to používajú komunikačné prostriedky, ale rozvážne a s mierou, aby to neuškodilo kontemplatívneho životu ^[149].

IV. Počiatková formácia

250. Počiatková formácia je privilegovaným časom, počas ktorého sú kandidátky na kontemplatívny mníšsky život, osobitne sprevádzané formátorkou a komunitou, uvádzané na cestu nasledovania Krista podľa špecifickej charizmy, pričom postupne rozoznávajú a prepájajú svoje osobné dary s autentickými a charakteristickými hodnotami svojho povolania.

251. Počiatková formácia sa skladá z troch na seba nadväzujúcich etáp: postulátu, noviciátu a juniorátu ako obdobia dočasnej profesie. Počas týchto etáp, ktorým predchádza ašpirantúra, kandidátky rastú a dozrievajú k definitívneho prijatiu mníšskeho života v danom inštitúte.

252. Pri počiatkovej formácii je veľmi dôležité, aby medzi jednotlivými etapami bol súlad a postupnosť obsahov. Je rovnako dôležité, aby medzi počiatkovou a trvalou alebo stálou formáciou existovala kontinuita a návaznosť, aby sa v osobe vytvárala „*disponibilita nechať sa formovať každý deň svojho života*“ ^[150].

253. S vedomím, že osoba sa buduje veľmi pomaly a že formácia má dbať o to, aby sa v srdci zakorenili „*Kristove city voči Otcovi*“^[151], aj hodnoty ľudské, kresťanské a charizmatické, „*počiatočnej formácii treba venovať dostatok času*“^[152], „*nie menej ako deväť a nie viac ako dvanásť rokov*“^[153].

254. Počas počiatočnej formácie je nevyhnutné uskutočniť *pokojnú a slobodnú rozlišovanie bez pokušenia hľadiť na počet alebo výkonnosť*^[154]. Okrem toho v každom kláštore treba venovať osobitnú pozornosť duchovnému rozlišovaniu a rozlišovaniu povolání, pri ktorom kandidátkam treba zabezpečiť osobné sprevádzanie a podporovať ich zodpovedajúcimi formačnými programami^[155]. Zvlášť starostlivo treba dbať o to, aby formácia bola naozaj integrálna – ľudská, kresťanská a charizmatická – a aby sa dotýkala všetkých stránok osoby.

255. Existencia medzinárodných a multikultúrnych mníšskych komunití je vyjadrením univerzálnosti charizmy. Preto prijímanie povolání z iných krajín musí byť predmetom náležitého rozlišovania.

256. Jedným z kritérií pre prijatie je perspektíva budúceho šírenia mníšskeho života v miestnych cirkvách, kde táto forma nasledovania Krista nie je prítomná.

257. Treba sa však absolútne vyhnúť náboru kandidátok z iných krajín len za účelom zachovania kláštora^[156].

258. Každý kláštor *sui iuris* od okamihu svojho zriadenia sa stáva miestom noviciátu a počiatočnej a trvalej či stálej formácie^[157].

259. Ak sa počas kánonickej vizitácie zistí, že kláštor *sui iuris* nie je schopný zaručiť kvalitnú formáciu, počiatočná formácia sa musí uskutočniť v inom kláštore federácie alebo v mieste počiatočnej formácie spoločnom pre viaceré kláštory^[158].

260. Založený, ale ešte kánonicky nezriadený kláštor a pričlenený kláštor sú miestom len trvalej alebo stálej formácie.

261. Založený, ale ešte kánonicky nezriadený kláštor, môže byť miestom noviciátu a počiatocnej formácie, pokiaľ sú splnené podmienky ohľadom formácie, stanovené v tejto inštrukcii .

A. Ašpirantúra

262. Ašpirantúra chápaná ako prvá fáza poznávania kláštora zo strany kandidátky a zároveň poznávania kandidátky zo strany komunity kláštora, spočíva v sérii kontaktov a pobytov v komunite, tiež dlhodobejších. Toto vzájomné poznávanie bude užitočné na to, aby sa v tejto fáze odstránili prípadné nedostatky v ľudskej a náboženskej formácii.

263. Vyššia predstavená a jej rada, s ohľadom na každú jednotlivú kandidátku, stanovuje dobu a spôsob prežívania jej pobytu v komunite a mimo kláštora.

264. Pán Ježiš učil, že kto sa púšťa do významného diela, musí najprv zvážiť, „*či má na jeho dokončenie*“ ^[159]. Preto ten, kto má úmysel vydať sa na cestu kontemplatívneho života, musí venovať určitý čas zvažovaniu svojich skutočných schopností a ako prvý si sám overiť autenticosť svojho povolania ku kontemplatívne mu mníšskemu životu.

265. „*Mať na dokončenie*“ znamená vlastniť potrebné prirodzené a psychické dary, normálnu otvorenosť voči druhým, psychickú rovnováhu, ducha viery a pevnú vôľu, ktoré umožňujú žiť v komunite, v zdržanlivosti, v poslušnosti, v chudobe a v klauzúre.

266. Bez týchto počiatocných vlastností, ani ašpirantka ani prijímajúca komunita, nemôže pomýšľať, že by tu bolo povolanie k mníšskemu a kontemplatívne mu životu. Preto počas celej počiatocnej formácie, ale hlavne počas ašpirantúry, je nutné venovať osobitnú pozornosť ľudskému rozmeru.

267. Počas tejto etapy vyššia predstavená zveruje ašpirantku sestre so slávnostnými sľubmi, aby ju sprevádzala a usmerňovala pri voľbe povolania.

268. Ašpirantúra trvá najmenej dvanásť mesiacov, môže byť predĺžená - v prípade potreby a uváženia vyššej predstavej, po vypočítaní mienky jej rady - avšak nie na viac ako na dva roky.

B. Postulát

269. Postulát je nevyhnutnou etapou na primeranú prípravu na noviciát ^[160], počas ktorej kandidátka potvrdzuje svoje rozhodnutie obrátiť sa postupným prechodom od svetského života k mníšskemu kontemplatívneho životu.

270. Počas tejto doby má byť postulanka postupne vovádzaná do procesu vnútorného osvojovania si základných prvkov mníšskeho kontemplatívneho života.

271. Postulát zahŕňa bezprostrednú a konkrétnu skúsenosť života v komunite podľa špecifickej charizmy.

272. Predtým, ako je ašpirantka prijatá do postulátu, treba overiť jej zdravotný stav, či má zrelosť primeranú svojmu veku, či má vhodnú povahu, či je spoločenská, či má pevné základy náuky viery a kresťanskej praxe, či úprimne túži po mníšskom živote neustálym hľadáním Božej tváre.

273. Postulanka je zverená magistre noviciiek alebo mníške so slávnostnými sľubmi, ktorá jej má pomáhať pozeráť do svojho vnútra a ktorá vie rozlíšiť, či má skutočné povolanie ku mníšskemu kontemplatívneho životu. Je nevyhnutné, aby jej postulanka mohla v plnej dôvere otvoriť svoje vnútro.

274. Postulanka sa s pomocou formátorky osobitne venuje svojej ľudskej a duchovnej formácii a prehľbuje svoje krstné záväzky.

275. Postulát trvá najmenej dvanásť mesiacov, ale podľa potreby môže byť predĺžený vyššou predstavenou, po vypočutí mienky jej rady, avšak nie na viac ako na dva roky.

276. Počas tejto doby postulanky žijú v kláštore a zúčastňujú sa na živote komunity podľa pokynov magistry novíciek. Okrem toho, že dostávajú pomoc pri rozpoznávaní svojich schopností ohľadom mníšskeho života, môžu v kláštore študovať alebo učiť sa remeslu podľa potrieb komunity, ako určila vyššia predstavená so svojou radou.

C. Noviciát

277. Noviciát je obdobím, v ktorom novicka začína svoj život v danom inštitúte, pokračuje v rozlišovaní svojho povolania a prehľbuje svoje rozhodnutie nasledovať Ježiša Krista v Cirkvi a v dnešnom svete podľa konkrétnej charizmy.

278. Noviciát je časom skúšky a smeruje k tomu, aby kandidátka lepšie spoznala svoje povolanie podľa špecifickej charizmy a tiež si overila, či je reálne a konkrétne schopná žiť svoje povolanie radostne a veľkodušne, zvlášť pokiaľ ide o sesterský život v komunite.

279. V kláštorech mníšok noviciát trvá dva roky, pričom druhý rok je kánonický podľa kán. 648 CIC, pokiaľ ide o neprítomnosť.

280. Počas noviciátu musí novicka predovšetkým prehľbiť svoje priateľstvo s Kristom, lebo bez neho nikdy nebude schopná sľúbiť mu, že sa mu daruje, a vytrvať v tom. Má túžiť rásť v poznaní charizmy, ktorú je povolaná žiť a pýtať sa, či chce zdieľať svoj život v sesterskom živote spolu so sestrami, ktoré tvoria komunitu kláštora.

281. Toto novicka dosiahne predĺženým *lectio divina* pod vedením skúsenej sestry, ktorá dokáže otvoriť jej ducha pre múdrosť Písma, vedená dielami cirkevných otcov a spismi a príkladom života vlastných zakladateľov. Snúbenecký vzťah s Kristom musí nevyhnutne viesť

k hlbokému sviatostnému životu a k osobnej modlitbe, do ktorej musí byť novicka vovádzaná a na ktorú musí mať vyhradený dostatočný čas.

282. Osobná modlitba ústi do spoločnej liturgickej modlitby, ktorej novicka musí venovať všetky svoje najlepšie sily. V tejto atmosfére lásky ku Kristovi a modlitby sa novicka otvára sestrám, zo srdca ich miluje a žije s nimi v sesterskom spoločenstve.

283. Novicka je vedená magistrou k pestovaniu autentickej úcty k Panne Márii, Božej Matke, ktorá je vzorom a patrónkou každého zasväteného života ^[161], a k jej prijatiu ako príkladu zasvätenej ženy.

284. Duchovná stavba nemôže byť postavená bez ľudských základov, preto novicky musia zdokonaľovať svoje prirodzené dary a nadobudnuté vzdelanie a rozvíjať svoju osobnosť tým, že skutočne prijímú zodpovednosť za svoj ľudský, kresťanský a charizmatický rast.

D. Juniorát

285. V tejto etape je začlenenie do života komunity úplné, cieľom je overiť schopnosť profesky s dočasnými sľubmi, či je schopná nájsť rovnováhu medzi rôznymi rozmermi mníšskeho kontemplatívneho života (modlitba, práca, sesterské vzťahy, štúdium...), a tak vytvoriť svoju vlastnú syntézu charizmy a vteľovať ju do rôznych situácií každodenného života.

286. Pri zachovaní predpisov univerzálneho práva ohľadom platnosti a oprávnenosti zloženia dočasných sľubov, juniorát je obdobím počiatočnej formácie, ktoré sa začína prvým zložením dočasných sľubov a končí sa slávnostnými sľubmi. V tomto čase profeska pokračuje vo svojej duchovnej, doktrinálnej a praktickej formácii podľa charizmy a vlastného práva inštitútu.

287. Dočasné sľuby sa skladajú na tri roky a každý rok sa obnovujú do dovŕšenia piatich rokov, keď sa dovŕši minimálne obdobie deviatich rokov počiatočnej formácie.

288. Ak to uzná za vhodné, vyššia predstavená môže predĺžiť obdobie dočasnej profesie v súlade s vlastným právom a v zmysle kán. 657, §2 CIC, avšak bez toho, aby sa prekročila doba dvanástich rokov počiatocnej formácie.

289. V každej mnišskej komunite počiatočná aj trvalá alebo stála formácia, ako aj formácia predstavených kláštorov^[162], formátoriek^[163] a ekonómok má zodpovedať charizme a vlastnému právu inštitútu, a to so zreteľom na *Smernice* Kongregácie pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života ako pokračovanie a doplnenie tejto inštrukcie.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- Táto inštrukcia sa netýka len budúcnosti^[164], ale platí už teraz pre všetky kláštory latinského obradu od okamihu jej zverejnenia.
- Ustanovenie apoštolskej konštitúcie *Vultum Dei quaerere* pre všetky kláštory ohľadom povinnosti vstúpiť do federácie kláštorov platí aj v prípade iných štruktúr spoločenstva, ako sú asociácie kláštorov alebo konferencie kláštorov.
- Táto povinnosť platí aj pre kláštory pridružené k nejakému mužskému inštitútu alebo združené v autonómnej mnišskej kongregácii.
- Jednotlivé kláštory musia splniť túto požiadavku do roka od zverejnenia tejto inštrukcie, pokiaľ nedostali právoplatný dišpens. Po uplynutí uvedenej lehoty toto Dikastérium priradí kláštory k federáciám alebo k iným už existujúcim štruktúram spoločenstva.
- Rozhodnutia, ktoré po náležitej konzultácii a po predchádzajúcom prejednaní na zhromaždení Dikastéria, budú prijaté touto Kongregáciou pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života voči nejakému kláštoru mnišok vo veci nariadenia apoštolskej vizitácie, zriadenia komisie, straty autonómie a zrušenia kláštora, budú špecifickou formou mesačne prekladané Rímskemu biskupovi na schválenie.

ZÁVER

Touto inštrukciou chce toto Dikastérium vyjadriť, že Cirkev si nesmierne váži mníšsky kontemplatívny život, ale tiež svoju starostlivosť o zachovanie autenticity tohto jedinečného spôsobu nasledovania Krista.

Dňa 25. marca 2018 Svätý Otec schválil tento dokument Kongregácie pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života a dovolil jeho zverejnenie.

Rovnakým dňom Svätý Otec osobitne schválil nasledujúce body tejto inštrukcie:

- č. 52, 81 d) a 108 na základe výnimky z kán. 638, §4 CIC;
- č. 83 g) na základe výnimky z kán. 667, §4 CIC;
- č. 111 na základe výnimky z kán. 628, §2, 1. CIC;
- č. 130 na základe výnimky z kán. 686, §2 CIC;
- č. 174 a 175 na základe výnimky z kán. 667, §4 CIC;
- č. 176, ktorým sa ruší obmedzenie podľa *Verbi sponsa* č. 17, §2;
- č. 177 a 178 na základe výnimky z kán. 686, §2 CIC;
- Záverečné ustanovenia.

Vo Vatikáne, dňa 1. apríla 2018

Na slávnosť Zmŕtvychvstania Pána

João Braz, Card. de Aviz
prefekt

+ José Rodríguez Carballo, O.F.M.
arcibiskup sekretár

- [1] Porov. František, Apoštolská konštitúcia *Vultum Dei quaerere* (= VDq). *De vita contemplativa monialium*, in AAS CVIII (2016), s. 838, č. 5. *Perfectae caritatis* (= Pc) 7; kán. 674 CIC.
- [2] Porov. PIUS XII, Apoštolská konštitúcia *Sponsa Christi Ecclesia* (= SCE). *De sacro monialium instituto promovendo*, in AAS XXXXIII (1951), s. 5-23.
- [3] Porov. *Statuta generalia monialium* (= SGM), čl. VI, in AAS XXXXIII (1951), s. 17.
- [4] Porov. SCE, s. 12; SGM, čl. VII, in AAS XXXXIII (1951), s. 18-19.
- [5] Porov. SCE, s. 10-11.
- [6] Porov. SCE, s. 12-13; SGM, čl. IV, in AAS XXXXIII (1951), s. 16-17.
- [7] Porov. Pc 2.
- [8] Por. SCEE, s. 6-11.
- [9] Porov. SCE, s. 8-9.
- [10] Porov. VDq, 13-35.
- [11] VDq, čl. 1, §2.
- [12] Porov. VDq, 8.
- [13] VDq, 5.
- [14] Kán. 674 CIC.
- [15] VDq, čl. 14, §1.
- [16] VDq, 8.
- [17] Porov. kán. 34, §1 CIC.
- [18] VDq, čl. 9, §4.
- [19] VDq, čl. 9, §4.
- [20] Porov. kán. 620 CIC.
- [21] Porov. kán. 613, §2 a 620 CIC.
- [22] Porov. kán. 586, §1 CIC.
- [23] Porov. VDq, 28.
- [24] Porov. *Tamže*.
- [25] Porov. kán. 610 CIC.
- [26] Porov. kán. 610 CIC.
- [27] Porov. kán. 607, §3 CIC.
- [28] Porov. kán. 667, §§2-3 CIC; porov. VDq, 31.

- [29] Porov. kán. 609, §1 CIC.
- [30] Porov. kán. 609, §2 CIC.
- [31] *VDq*, čl. 8, §1.
- [32] Tamže.
- [33] *VDq*, čl. 8, §1.
- [34] Porov. kán. 610, §2 CIC.
- [35] Porov. *VDq*, čl. 8, §1
- [36] Porov. *VDq*, čl. 8, §2.
- [37] Porov. *VDq*, čl. 8, §2.
- [38] Porov. kán. 634, §1 CIC.
- [39] Porov. kán. 636 CIC.
- [40] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
- [41] *VDq*, čl. 8, §2.
- [42] Porov. *VDq*, čl. 8, §3.
- [43] *VDq*, čl. 8, §2.
- [44] Porov. *VDq*, čl. 8, §1; Ján Pavol II., *Vita consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia o zasvätenom živote (= Vc) Rím, 25. marec 1996, 36-37.
- [45] Porov. kán. 616, §1 a §4 CIC.
- [46] Porov. kán. 616, §2 CIC.
- [47] Porov. kán. 616, §2 CIC.
- [48] Porov. kán. 614 CIC.
- [49] Porov. kán. 615 CIC.
- [50] Porov. *VDq*, čl. 9, §4.
- [51] Porov. kán. 625, §2 CIC.
- [52] Porov. kán. 628, §2 č. 1 CIC.
- [53] Porov. kán. 637 CIC.
- [54] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
- [55] Porov. kán. 688, §2 CIC.
- [56] Porov. kán. 699, §2 CIC.
- [57] Porov. kán. 586 CIC.
- [58] Porov. kán. 591 CIC.
- [59] Porov. kán. 678, §1 CIC.
- [60] Porov. kán. 392; kán. 680 CIC.
- [61] Porov. kán. 394; kán., 673; kán. 674; kán. 612 CIC.

- [62] Porov. kán. 683, §2 CIC.
- [63] Porov. kán. 1320 CIC.
- [64] Porov. kán. 609 CIC.
- [65] Porov. kán. 567 CIC.
- [66] Porov. kán. 630, §3 CIC.
- [67] *VDq* čl. 6, §2 CIC.
- [68] Porov. kán. 616, §1 CIC.
- [69] Porov. kán. 687 CIC.
- [70] Čiastočná výnimka z kán. 667, §4 CIC špecificky schválená Svätým Otcom.
- [71] Porov. *VDq*, 28-30.
- [72] Porov. *VDq* čl. 9, §2.
- [73] Porov. kán. 582 CIC.
- [74] Porov. *VDq* 30; čl. 9, §3.
- [75] Porov. *VDq* čl. 9, § 1.
- [76] Porov. kán. 582 CIC; *VDq*, čl. 9, §4.
- [77] Porov. *VDq*, čl. 9, § 4.
- [78] Porov. *VDq* 30; čl. 9, § 3.
- [79] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
- [80] Porov. kán. 616, §2 CIC
- [81] Porov. *VDq*, čl. 9, §3.
- [82] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
- [83] Porov. *VDq*, čl. 2, §2.
- [84] Porov. *VDq*, 36.
- [85] Porov. *VDq*, čl. 3, § 3.
- [86] Porov. *VDq*, čl. 7, § 1.
- [87] Porov. *VDq*, čl. 3, § 4.
- [88] Porov. *VDq*, čl. 8, § 1.
- [89] Porov. *VDq*, 9, §3.
- [90] Porov. *VDq*, čl. 3, § 7.
- [91] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
- [92] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
- [93] Porov. *VDq*, čl. 8, § 7.
- [94] Porov. kán. 184, §1 CIC.
- [95] Porov. *VDq*, čl. 3 § 7.

- [96] Porov. *VDq*, čl. 7 § 1.
[97] Porov. *VDq*, čl. 3 § 3.
[98] Porov. *VDq*, čl. 3 § 7.
[99] Porov. kán. 607, §3 CIC.
[100] Porov. Rim 12, 2.
[101] Porov. kán. 667, §1 CIC.
[102] Porov. Mt 5, 14-15.
[103] Porov. Jn 13, 34; Mt 5, 3.8.
[104] Porov. Rim 6, 11.
[105] Porov. *VDq* 33; čl. 12.
[106] *VDq*, 33.
[107] *VDq*, 34.
[108] Porov. *VDq*, 31.
[109] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
[110] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
[111] „Pripomíname, že predpis kán. 665, §1, o pobyte mimo inštitútu sa netýka klauzúrnych mníšok“ (*Verbi sponsa*, č. 17, §2).
[112] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
[113] Výnimka špecificky schválená Svätým Otcom.
[114] Porov. kán. 686, §1 CIC.
[115] Porov. *VDq*, 12-37.
[116] Kán. 667, §3 CIC.
[117] Porov. SPE čl. IV, č. 1-2; *Inter praeclara* VI – X.
[118] Porov. *VDq*, 31.
[119] Porov. *VDq*, 33.
[120] Porov. kán. 667 §4 CIC.
[121] Porov. Pc 9.
[122] Porov. kán. 667, §3 CIC.
[123] Vc 59.
[124] Porov. kán. 667, §2 CIC.
[125] Porov. kán. 667, §1 CIC.
[126] Porov. *VDq*, 31.
[127] Vc 65.
[128] Flp 1, 21.
[129] Ef 3, 19.

- [130] Vc 66.
- [131] Porov. *VDq*, čl. 3, §3.
- [132] Porov. kán. 661 CIC.
- [133] *VDq*, 13.
- [134] Vc 69.
- [135] Porov. *VDq*, 3, §1.
- [136] Porov. Vc 69.
- [137] Porov. Vc 70.
- [138] Porov. *VDq* čl. 3, §1; 7, §1.
- [139] Porov. Vc 65.
- [140] *VDq*, 13.
- [141] Porov. *VDq*, 14.
- [142] porov. *VDq*, 34.
- [143] Porov. *VDq*, 24-27.
- [144] *VDq*, 23.
- [145] *VDq*, 30.
- [146] *VDq*, 14.
- [147] Porov. *VDq*, 32.
- [148] Porov. *VDq*, 35.
- [149] Porov. *VDq*, 34.
- [150] Vc 69; *Ripartire da Cristo*, 15.
- [151] Vc 65.
- [152] Vc 65.
- [153] *VDq*, 15.
- [154] Porov. *Ripartire da Cristo*, 18.
- [155] Porov. *VDq*, 15.
- [156] Porov. *VDq*, čl. 3, §6.
- [157] Porov. *VDq*, čl. 3, §5.
- [158] Porov. *VDq*, 3, §7.
- [159] Lk 14, 28.
- [160] Porov. kán. 597 §2 CIC.
- [161] Porov. kán. 663, §4 CIC.
- [162] Porov. *VDq* čl. 7, §1.
- [163] Porov. *VDq* čl. 3, §3 a §4.
- [164] Porov. kán. 9 CIC.

OBSAH

ÚVOD	2
VŠEOBECNÉ PREDPISY	4
PRVÁ KAPITOLA – AUTONÓMNY KLÁŠTOR	7
I. Založenie	7
II. Kánonické zriadenie	11
III. Pričlenenie (afiliácia)	13
IV. Premiestnenie (translácia)	15
V. Zrušenie (soppressione)	15
VI. Cirkevný dohľad nad kláštorom	17
VII. Vzťahy medzi kláštorom a diecéznym biskupom	19
DRUHÁ KAPITOLA – FEDERÁCIA KLÁŠTOROV	21
I. Povaha a cieľ	21
II. Predsedníčka federácie	24
III. Rada federácie	26
IV. Zhromaždenie federácie	27
V. Úrady federácie	29
VI. Rehoľný asistent	30
TRETIA KAPITOLA – ODLÚČENIE OD SVETA	32
I. Pojem a význam odlúčenia pre kontemplatívny život	32
II. Komunikačné prostriedky	34
III. Klauzúra	35
IV. Pápežská klauzúra	36
V. Predpisy ohľadom pápežskej klauzúry	37
VI. Klauzúra definovaná v konštitúciách	40
VII. Predpisy ohľadom konštitučnej klauzúry	42
ŠTVRTÁ KAPITOLA – FORMÁCIA	44
I. Všeobecné princípy	44
II. Trvalá formácia	46

III. Prostriedky trvalej formácie	48
IV. Počiatočná formácia	49
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	55
ZÁVER	56
POUŽITÁ LITERATÚRA	57

Zdroj z talianskeho originálu:
http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccsclife/documents/rc_con_ccsclife_doc_20180401_cor-orans_en.html

Nihil obstat:
P. Miroslav Konštanc Adam, OP

Pre vnútornú potrebu Konferencie vyšších predstavených ženských rehôľ na Slovensku a Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku preložil Mgr. Enzo Passerini.